

TÜRKİYE SÖZÜ

18 ŞUBAT 1969
FİYAT 125 KURUŞ
YIL : 2 SAYI

66

TAM BAĞIMSIZ VE
GERCEKTEN DEMOKRATİK
TÜRKİYE İÇİN
BÜYÜK DİRENİŞ

Demokratik Devrim Derneği'nin 6. Filo ile ilgili bildirisi

VATANSEVER HALKIMIZA;

Amerikan 6. ncı Filosu gene Limanımıza demirledi. Bir haftadır gençlik ve halk dâvetsiz gelen zorbalara karşı durup dinlenmeden protestoda bulunuyor.

İktidar çevreleri bu protestoları bir grup azınlığın eseriymiş gibi göstermeğe çalışıyor. Türkiye-

de Milli Kurtuluş Savaşı başlamıştır. Bu savaş her-kek 16 Şubat Pazar günü saat 14'te Hürriyet Mey-
gün yeni yeni katılmalarla çığ gibi büyüüp devam danında yapılacak mitinge katıl. Emperyalistlere ve
edecek ve Amerikalıların burada bulunmasından iktidar çevrelerine, Amerikalıları istemediğini gös-
çıkırı olan bir avuç işbirlikçinin dışında bütün hal-ter.

Vatansever Halkımıza Sesleniyoruz :

Hangi siyasî partiden, hangi dernek ve sendika-
dan olursan ol, çocuğunla, çocuğunla kadın ve er-

Bağımsız Türkiye'yi kurmak için ileri.

Demokratik Devrim Derneği

AYDINLIK
sosyalist dergi

4. Sayıda

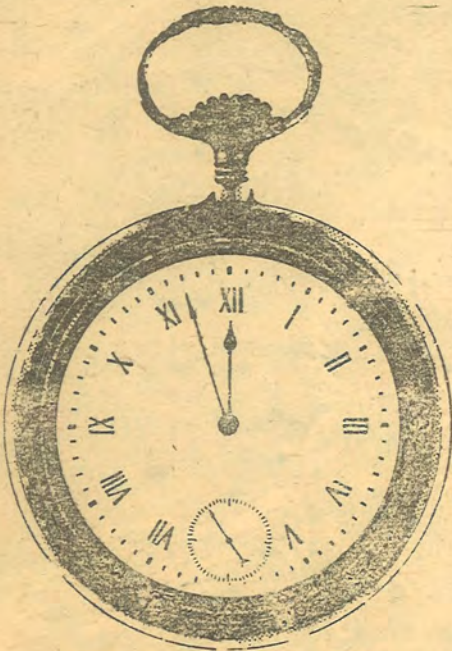
MAO TSE — TUNG, Gençlik Hareketinin Hedefi
MİHRİ BELLİ, Asya Üretim Tarzı Üzerine
SEYHAN ERDOĞDU, İzmir İktisat Kongresi
Milli Kurtuluş Savaşımızda Türk ve Yunan Solcularının Yunan Askerlerine Beyannameleri
ve Anılar.

Dağıtım : GE — DA, Cağaloğlu — İstanbul. Abone : Yıllık 50,
6 Aylık 25 lira. Adres : P.K. 100, Cebeci — Ankara.

AYYILDIZ KİTABEVİ

Devrimci Bütün Kitaplar Bulunur
Ödemeli Gönderilir

Ankara, Yenışehir Yüksel Caddesi
Bayındır Şokak. 43/A

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışarda

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKLİNE YÜRÜTMENİZ İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No 1. kat 8
Telefon : 27 66 00 - 27 66 01. İntercept

Basın: 60135 - 132)

TÜRK SOLU
ciltleri çıktı

ilk 52 Sayı

Sağlam kapak içinde

50 Lira

- İstanbul'da dergi idarehanesinden, (Adres Babiali cad. No 24 Cağaloğlu)
- Ankara'da Ayyıldız Kitabevinden, (Adres Yüksel cad. Bayındır sok. 43/A Yeni-
şehir) temin edilebilir.
- Anadolu'daki okuyucularla istekleri üzerine cilt fiyatına posta ücreti ilâve edi-
lerek ödemeli olarak gönderilir. (Basın : 60135 — 131)

Türkiye başyazı • değişmektedir

Türkiye'nin ileriye doğru akışı içindeki toplumsal gelişmesini en iyi değerlendirenler elbette ki, bilimsel bir eylem kılavuzuna sahip bulunan sosyalistler olacaktırlar. Başta Millî Demokratik Devrim sloganı olmak üzere, en doğru sloganları onların atmış olmaları tabii bir şeydir. Onun için Türk toplumunun havasını bir avuç sosyalist ideolog ve militan dünyada olduğu gibi bizde de gerçek bilimi toplumun gerçeğine uygulayabilen «toplumun havasını yapabilecekler».

BÜTÜN ekicileri için önemli bir ay olan Şubat ayında tütün gibi en önemli tarım ürünümüzün en çok ürettiği bölge olan Ege'de olaylar oldu. Akhisar'da Ödemiş'de bir avuç devrimci genç ile binlerce, onbinlerce köylü gösterilerde bulundular. Mitinglere katılanlar, tütün üreticisinin yerli, yabancı asalak unsurlar tarafından sömürülmesine karşı mücadele etmeye azimli olduklarını dosta düşmana ilân ettiler. «Köylü-Gençlik Elele!» sloganı belki ilk defa olarak en derin anlamına bürünüyor. Tütün üreticisinin çapa çapalamaktan nasırlaşmış eli, üniversitelinin kalem tutan elinin içindeydi, ve böylece köy emekçisiyle devrimci genç aydın elele yürüdüler.

Akhisar ve Ödemiş, tütünden zengin olan tefeci, tüccar vb. gibi asalak unsurların kaleleri sayılır. Düne kadar bu zengin kasabalarda tütün emekçisinin sesini yükseltebileceği düşünülemezdi. TİP'in bu yoldaki çabaları geçmişte faşist zorbalar tarafından önlenmişti. Bugün durum değişmiştir. Bugün tütün üreticileri Akhisar'ın göbeğinde onbinlik bir miting ve yürüyüş düzenleyebilmektedirler. Ve mitingi baltalamakla görevlendirilmiş 20 30 kişilik zorbalar grubu doğrudan doğruya köylü delikanlılar tarafından kolayca etkisiz hale getirilebilmektedir. Bugün Ödemiş'teki gerici unsurlar tütün emekçisinin mitingine karşı çıkmaya cesaret dahi edememektedirler. Besbelli ki, Türkiye'de çok önemli değişiklikler olmaktadır.

Hazine topraklarının topraksız köylüler tarafından işgali olayı (ki bu, sadece Torbalı'ya özgü bir durum değildir) köylünün bilinçlenmesinin bir başka kanıtıdır. Ve bilinçlenme, köy emekçileri kadar şehir işçilerini de sarmıştır. Singer grevinde işçilerin gösterdiği mücadele azmi bunun son belirtisidir.

Şehir ve köy emekçilerinin bilinçlenmesi ve hakları uğruna mücadeleye girişmesine paralel olarak, Türkiye'nin devrimci aydınları saflarında da olumlu yönde bir gelişme olmuştur. Türkiye'nin gerçeklerine ve sosyalizmin bilimine uygun olarak ve gerçeklere bilimin uygulanmasıyla elde edilen bir sentez niteliğindeki Millî Demokratik Devrim tezi, tam bir ideolojik zafer sağlamıştır. İcazetli sosyalizmin oportünizmi, ideolojik bozgun halindedir. Öyle ki, oportünizmin arkasındaki sosyalizme karşı güçler, yeni tertipler düşünmek zorundadırlar. Bunların Millî Demokratik Devrim sloganını benimser gibi görünerek, onu soysuzlaştırma çabasından türlü provokasyonlarla devrimci güçleri bölme ve tecrit etme çabasına kadar değişik tertiplere başvurmaları beklenmelidir. Gerici güçlerin bu yolda boş durmadıklarının belirtileri çoktur.

EVET çok önemli değişiklikler olmaktadır. Türk toplumunda. Türk toplumu gerçek bir uygar toplum olma yolundadır. Çağımızda bir toplumun uygar olup olmadığı, değişik sınıf ve zümrelerin bilinçle kendi haklarını savunmasıyla, kendi öz dâvalarına sahip çıkmasıyla ölçülür. Ancak bağrında gerçek bir sol barın-

dıran bir ülkedir ki, Atatürk'ün sözünü ettiği «çağdaş uygarlık düzeyine» varmış sayılabilir. Ve Türkiye bu yoldadır. Türkiye'de şehir ve köy emekçilerinin, sömürücülerinin siyasi örgütlerine umutlarını bağladıkları günler pek yakında geçmişte kalacaktır.

Kim, Türk toplumundaki çok derinlerden gelen bu gelişmeyi göremiyorsa, ve bir Akhisar mitingini, bir Torbalı ya da Elmalı olayını, bir Singer grevini gerektiği gibi değerlendiremiyorsa, böylesi, Türk toplumunun gerçeğini gözden kaçırmaktadır. Ve 1961 Anayasasına Türkiye'deki tarihi gelişmenin kazandırmış olduğu derin anlamı da kavrayamamaktadır. Türkiye'de şehir ve köy emekçileri kendi öz dâvalarının bilincine vararak Kemalist devrimci geleneğin gerçek temsilcisi ilerici aydınlarla ve sosyalistlerle omuz omuza **Tam bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye**'yi mutlaka kuracaklardır. Bu, bilimsel bir kaçınılmazlıktır. Ege'deki tütün mitinglerinden, 6. Filo'nun gelişi üzerine bütün yurda yayılan Amerika'yı ve emperyalizmi protesto hareketlerinden, başkentteki Türk toplumunun en ilerici bir kesimini temsil eden öğretmenlerin Büyük Eğitim Yürüyüşü'ne kadar bütün gelişmeler hep bu doğrultudadır; Millî Demokratik Devrim doğrultusundadır.

MİLLÎ Demokratik Devrim mutlaka muzaffer olacaktır.

Türkiye mutlaka Atatürk zamanında olduğu gibi, emperyalizmin sömürdüğü doğunun ve güneyin halklarının sevgi ve güvenle baktığı ve ilerici insanlığın saygıyla andığı bağımsız Türkiye olacaktır. Ve bununla da yetinmiyerek Türk toplumunu her türlü feodal kalıntıdan arındırarak gerçekten demokratik bir ülke olarak dünyadaki şerefli yerini alacaktır. Hiçbir polis tertibi, ilerici güçleri bölme, ilerici akımları soysuzlaştırma yolunda hiç bir çaba, hiç bir jurnalcılık ve Batı emperyalistlerinin ağızla devrimci teoriye sövme ve sahte ilericilik gösterileri bunu önleyemeyecektir.

TÜRKİYE'nin ileriye doğru akışı içindeki toplumsal gelişmesini en iyi değerlendirenler elbette ki, bilimsel bir eylem kılavuzuna sahip bulunan sosyalistler olacaktırlar. Başta Millî Demokratik Devrim sloganı olmak üzere, en doğru sloganları onların atmış olmaları tabii bir şeydir. Onun için Türk toplumunun havasını bir avuç sosyalist ideolog ve militan yapabiliyor diye dövmenin gereği yoktur. Bütün dünyada olduğu gibi bizde de gerçek bilimi toplumun gerçeğine uygulayabilen «toplumun havasını yapabilecekler».

Öyle bir döneme geldik ki, sahte devrimcilik, sahte ilericilik artık kimseyi kandırmamaktadır. En ücra köydeki emekçi, kendisini tarafına kazanmaya gelen şehirlie çok ilginç sorular sorarak sınavdan geçirmekte ve konuşuna ona göre vaziyet takınmaktadır. En önemli sorulardan biri de, şudur: «Emekçiye somut olarak neyi sağlayabilirsin? Amerikalıya karşı tutumun nedir?»

Bu soruları doyurucu biçimde cevaplandırmak gerek. Evet Türkiye'de önemli değişiklikler olmaktadır.

Tam bağımsız Türkiye için Amerikan Emperyalizmine karşı direniş

Tambağımsız Türkiye için büyük direniş 10 Şubat pazartesi günü 6. Filonun İstanbul boğazına demirlemesinden çok önce başlamıştı. İlerici gençlik kuruluşları aralarında yaptıkları toplantıda 6. Filonun İstanbul'da bulunduğu sürece direneceklerini ve bu direnişe halkın da katılacağını ilân ediyorlardı.

Aynı günlerde işbirlikçi iktidar da, «Coni» lerin yurdumuzdan «tatlı» hatıralarla ayrılmasını sağlamak amacıyla hummalı bir faaliyet içindeydiler.

Başbakan Demirel, 9 Şubat günü gazetecilere şu demeci veriyordu:

«Amerikan gemilerinin limanlarımızı ziyaret edecekleri sırada sayıları birkaç bini bulan kişilerin arzularına uyarak Türkiye'ye gelmeyin, diyemeyiz.»

Bu, Türkiye'nin dış itibarını nereye götürür. Türk dostluğuna bu şartlar altında kim güvenir?»

Aynı gün bir iktidar sözcüsü ise: «Amerikalı denizciler geçen defa Doğu-Batı soğuk harbinin mücadele mihraklarından birine düştüklerinden habersizdiler. Mahalli hisleri tahrik etmekten çekinmekte idiler. Bu seferki ziyaretlerinde, aynı derecede pasif durmayacakları tabiidir.» demek küstahlığında bulunuyordu. Bu sözcüye göre misafirlerimiz, gerektiğinde kendilerini istemeyen evsahiplerine hadlerini bildirebilirdi. Diğer yandan 6. Filonun sık uğradığı bir başka Türk limanının belediye başkanı ise şöyle buyurmuştu: «Amerikalılar ülkemizden «tatlı» anılarla ayrılmalıdırlar» İzmir'in A.P.'li belediye başkanı Osman Kibar'ın sözünü ettiği tatlı anıları Amerikalılara kimler verecekti acaba?

İşbirlikçi çevrenin telâşlı yaltaklanmaları bu kadarla kalmayacaktı. «Coni» lerin yataktaki rahatlarını kaçırmamaları için, millici güçlere karşı geniş emniyet tedbirleri de alınacaktı. Örneğin İstanbul'da bulunan 1000'in üstündeki toplum polisi Ankara'dan alınan takviyelerle 2500'e ulaştırılacaktı. Ve başlarına Emniyet Genel Müdür Muavini, bakan yetkilerine sahip olarak tayin edilcekti.

İşbirlikçiler bu tedbirleri de yeterli görmemişler, daha kurnazca davranarak bir taşıya iki kuş vurmaya denemişlerdi: 6. Filo erlerini Mil-

lici güçlere karşı koruma görevini Türk Ordusuna vermek. İlk bakışta bu gerçekten kurnazca bir taktik gibi görünüyordu. Bu taktik sayesinde millici güçler Türk Ordusu karşı karşıya gelecekti. Ancak bütün çabalara rağmen bu gerçekleşmedi. Neden gerçekleşmedi? Çünkü Türk Ordusu, henüz halkın Ordusuydu. Çünkü devrimci bazı hatalara rağmen ne yaptıklarını ne yapmaları gerektiğini biliyorlardı.

İşbirlikçi çevrelerin bu işgüzarca hazırlıklarının yanısıra devrimci güçlerde direnme hazırlıklarını geliştirmekteydiler. 25 öğrenci kuruluştaki toplantı sonunda bir bildiri yayınlamışlar ve halkı 6. Filo'ya karşı direnmeye çağırmışlardı. Bildiride:

«Amerikan 6. Filosu yine geliyor... 1969 yılı içinde altı defa gelecek.

Hani Kıbrıstaki kardeşlerimize yardıma giden Türk Donanmasının yolunu kesen bir filo vardı ya, işte o filo geliyor.

Kıbrısta kardeşlerimiz öldürüldüğü zaman KORE'de barış için değil de Amerika'nın menfaatleri için çarpıştığını anlayan gazilerimiz KORE'de aldıkları madalyaları geri gönderdiler. İşte o günlerde bize «Benim verdiğim silâhları sen kendi işinde kullanamazsın» diyen Amerikanın 6. Filosunun gemileri geliyor.

Türkiye'mizin 101 yerinde Askeri üsler kurduklar. Bizim Millî Savunma Bakanımızı bile bu üslerle sokmuyorlar.

Başkaları, «Amerika'nın sınırları Karstan başları» (Yani Türkiye Amerika sınırları içindedir) diyor.

Dost diye içimize girdi, sinsi sinsi bizi soyuyor.

Vatandaş...

Bu Vatan sizin. Bu Vatan hepimizin. Bu Vatanı bu sinsi gâvurdan kurtarmak lâzım. Bunun için direnmeliyiz.

Anayasa'nın kanunların vatandaşlara tanıdığı protesto mitingleri düzenliyerek, 6. Filonun bir yılda altı defa gelişine dur demiyenlere protesto telgrafları çekerek, bildiriler yayınlamaya bu direnişe katıl!

Yapacağın direnişte gençliğin seninle beraberdir.

Bu vatanın gerçek sahibi bütün vatandaşlara selâm ve saygılarımızı iletiriz.

denmektedir. Bu bildiri, devrimcilerin anti-emperyalist eylemlerini her fırsatta yasa dışı saymağa yeltenenlerin, aslında her fırsatta yasa dışına çıkma eğiliminde olduklarını ortaya koydu. Zira bildirilerin 20.000 tanesi hiçbir mahkeme kararı olmaksızın polis marifetiyle daha matbaadayken toplatılıyordu. Bu olay gençler tarafından ertesi gün protesto edilecek ve Valinin daveti üzerine yapılan toplantıda, soğukkanlılık tavsiye eden valiye hatırlatılacaktı.

Bu arada CHP'nin organı olan Ulus'un, 6. Filo hakkındaki isteksiz yayınına cevap, bizat sosyal demokrasi kulüplerinden geldi. İstanbul'da kurulu 6 sosyal demokrasi kulübü yayınladıkları bildiride şöyle diyorlardı:

TÜRK HALKINA DUYURU.

Türkiye'nin Bütün yabancı güçler'den ve tehditlerden arınmış 1961 anayasasının belirttiği, demokratik, sosyal hukuk devleti, ilkelerine inanmış sosyal demokrasi dernekleri olarak 6. filonun ziyaretlerini protesto eder ve bu ziyaretlere müsaade eden iktidarı, Türk Ulusu önünhesap vermeye davet ederiz...

İşbirlikçi iktidarın hazırlıkları, iktidar organlarıncı şişiriliyor ve devrimci güçlere korku verilmeye çalışılıyordu. Pazartesi günü öyle bir hava yaratılmıştı ki, Protesto gösterilerine teşebbüs edilirse sanki kan gövdeyi götürecekti. Ve İstanbul Belediyesinin AP'li başkanı Atabey, bu havanın verdiği rahatlık içinde 6. Filonun limana gelmesini bekliyememiş, bir uçağa binecek Marmara sularında salına salına seyreden Forrestall'ın güvertesine konuvermişti. Amerikalılar bu misafir perverlikten pek duygulanmışlar ve kıvançlarını Atabey'e kıymetli (!) bir Amerikan kepi armağan ederek belirtmişlerdi. Kep Atabey'in de çok hoşuna gitmişti doğrusu.

Ancak devrimci gençler Atabey gibi düşünmediklerini kısa zamanda gösterdiler. Onun kadar misafirperver değildiler nedense. Öğleye doğru Teknik Üniversite Gümüşsuyu yurdunda toplanan gençler saat 14 sularında «Kahrolsun Emperyalizm - Tam bağımsız Türkiye» sloganlarıyla Taksime doğru yürüyüşe geçtiler. Sayıları

10 ŞUBAT GÖSTERİSİ
— İlk ihtar —

11 ŞUBAT GÖSTERİSİ
— Fotoğrafta görülen bayrak az sonra yanacaktır —

TAKSİMDE POLİS SALDIRISI — Dövülen yalnız gençler değil, halktır —

3 bine yaklaşıyordu. Taksime gelen gençler oradan Harbiyeye doğru yürüyüşe geçtiler. Türk Amerikan Bankası önünde heyecan son haddini bulmuştu. Bankanın camları bu heyecana dayanmadı. Bu arada toplum polisi de olay yerine gelmişti. Ancak gençler İstanbul Merkez kumandanıyla görüştüler ve Polis'in gençlere saldırmasının önlenmesini istediler. Merkez kumandanı gençleri büyük bir anlayışla karşılıyor du.

Gençler daha sonra zafer marşları söyleyip Bağımsız ve Demokratik Türkiye sloganlarını tekrarlayarak Gümüşsuyu yurduna dönüyorlardı. Gösteri gerçekten muhteşem olmuştu.

6. Filo erleri o gün saat 22 ye kadar karaya ayak basamadılar.

Yayınlanan bildiriler emperyalizme karşı tepkinin gittikçe yayıldığını ve güçlendiğini belirtiyordu. TÖS ikinci başkanı İsmail Safa Güner ve Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu ikinci başkanı Osman N. Koçtürk'ün ortak yayınladıkları bildiride :

6. Filo, Amerikanın bu çıkarlarını gözetmek için ikide bir limanlarımıza gelip gidiyor. Buna karşı çıkmak, buna son vermek, yurtsever her Türkün görevidir. Kendi ulusal çıkarlarımızı korumak için en önce ortaya atılan gençlerimizi takdir ediyoruz, kutluyoruz. Türk öğretmenleri olarak böyle yurtsever gençler yetiştirmeye devam edeceğiz. Bu bizim en baş görevimizdir.» denmekteydi.

Devrimci işçi sendikaları konfederasyonu (DİSK) ise :

6. Filo yine geldi kardeşler, bir avuç yerli haramzadenin soygun düzeninin kara gömleklilikleri yine geldi, kardeşi kardeşe vurdurmak için, halk ordusunu Türk halkıyla ve devrimci gençlikle karşı karşıya getirip parçalayıp yırtmak için. İktidarın satılık vatan hayinleriyle ve doymak bilmez şiş göbek emek hırsız komp-radorlarla işbirliği içinde Türk anti-emperyalist hareketini kesin olarak silmek niyetiyle yine geldi 6. Filo.»

Sivas devrimci Yüksek Öğrenim derneği 6. Filonun gelişini şöyle yorumlamıştı :

«Biz devrimci işçilerin tek kalp gibi çarpan biricik temsilcisi sıfatıyla, tasvip edilmeyen anlaşmaları bahane ederek ikide bir Amerikan filonun limanlarımıza gelip sömürücü çevrelere destek olmasını şiddetle, nefretle protesto ediyoruz. Kendi limanlarımızda yalnız şanlı Türk bayrağını dalgalandıran, Türk ulusunun gözbebeği Mehmetçikleri ve onların halk çocukları olan değerli subaylarını görmek selâmlamak, alkışlamak istiyoruz.» diyordu.

Fakat 6. Filo yalnız bunlar için gelmemişti. İktidar 6. Filo'ya bir görev daha yükledi : Tekel zamlarına paravan olmak. Gerçekten de 6. Filonun gelişinin ilk günü radyolar sigara ve içkiye zam yapıldığını açıkladılar. Sigaralarda zam

ortalaması % 22,47, içkilerde zam ortalaması % 10 civarındaydı. Böylece iktidar bütçedeki büyük açığı halkın sırtına dolaylı vergiler yükliyerek kapatmağa çalışıyordu. Ve bu çalınan minarenin re kılıfı hazırlanmıştı : 6. Filo. Bir hafta sürecek olan olaylar, zam kazığını halka unutturacak ve Dolaksızoğlu Süleyman Sami Gündoğdu, bu büyük kurnazlığı sayesinde bir vartayı daha kazasız belâsız atlatmış olacaktı. Ancak Süleyman Sami Gündoğdu tarihi gelişmeyi hesaba katmayı unutuyordu.

Nitekim bu defa da atlattığını zannettiği köylü, aynı gün Ödemiş'te yapılan Tütün mitinginde Süleyman Sami ve iktidarı hakkında hiç de iyi şeyler düşünmüyorlardı. Köylüler sigaraya yapılan zammın tütün ekicilerine değil, tütün le ilgisi olmayan bir takım para babalarının kaçırdığı vergi açıklarını kapatmaya yarayacağını anlamışlardı.

O gece İstanbul oldukça hareketli saatler geçirdi. Örneğin İstiklâl caddesi görülmemiş sayı-da polis ve inzibatla doldu. Bu polis ve inzibat, Amerikan erlerinin «moral eğitiminin» güvenliğini sağlamakla görevliydi. İstiklâl caddesinin arasokaklarına yayılmış otellerin kapı önlerinde toplum polisleri üzer beşer bekliyorlardı. Bunların bir kısmı bu nöbeti tutmak için ta An-

YAKALANAN BİR GENÇ ARABAYA TIKILIYOR

karalardan gelmişlerdi. Ne nöbetiydi bu?

Onlar bekleye dursunlar diğer yaandan devrimci gençlik anti emperyalist mücadelenin bir haftalık yoğun bölümünün plânını saptamakla meşguldüler.

FKF İstanbul sekreterliğinde mum ışığında yapılan toplantıda çeşitli görüşler dile geliyordu. Genellikle onaylanan görüşler, emperyalizmi soyutlamaya varana ve posifist eylem biçimleri ileri süren görüşlerdi. Bu görüşün sahipleri kendilerinin 6. Filoya değil, emperyalizme karşı olduklarını, bu bakımdan eylemlerinin 6. Filoya karşı değil emperyalizme karşı olması gerektiğini, bunun için de Dolmabahçede, taksimde 6. Filoyu protesto yerine, gecekondu semtlerinde kahvelere, fabrikalara giderek halka emperyalizmin kötülüklerini anlatmak gerektiğini öne sürüyorlardı. Bu arada parlak eylem teklifleri de gelmedi değil. Örneğin «eski öğrenci liderlerinden» gazeteci bir genç, Amerikalılara kapatılması düşünülen Taksim anıtı çevresi yerine, Gaziosmanpaşa veya Zeytinburnu-

ayıkla pirincin taşını

Hâfıza-i beşer

Son Havadis'in ihtiyar fıkra yazarı son olaylara sinirlenip Sıkı Yönetim ilân ediyor.

Hep böyledir bu ihtiyarlar! Hem toptan, tüfekten korkarlar, hem de ateşle oynamaya kalkışırılar. Hem orduyu siyasete karıştırmayalım derler, hem de:

«Çok kısa bir süre için, bir iki büyük şehrimizde...» Sıkı Yönetim isterler...

Bir iki büyük şehrimizde, 1960'da olduğu gibi, İzmir'de, Ankara'da, İstanbul'da haaaa! İhtiyarlık işte! Düşünmezler kabağın, eninde sonunda kendi başlarına patlayacağını!

Bir övgü

«Bize yardımdan, dostluktan başka kötülüğü olmayan Amerika...»

Bu satırlar, iktidar gazetesinde çıkan bir fıkradan alındı; bir övgü yazısından...

«Yardımdan, dostluktan başka kötülüğü ol-

● rifat ilgaz

mayan!...»

Ya da:

«Kötülükten başka yardımı olmayan dost Amerika!...»

Yok, yok! Hiç bozmayalım, olduğu gibi kalsın!... Böyle daha güzel:

«Bize yardımdan, dostluktan başka kötülüğü olmayan Amerika!...»

Kurban

Bir kırmızı bez üzerine, bir beygir, bir koç resmi dikince suç olmaz da bir insan resmi ilştirince kıyamet kopar!

Neden mi bu telâş?

Aydın bir gençtir bu insan?

Öldürülen bir genç!

Henüz dosyasına el sürülmemiş bir genç ölü!

Failli tek kişi olmayan bir cinayetin kurbanı! Her telâşta bir suçluluk!...

12 ŞUBAT
— Gençler adliyeye yürüyor —

12 ŞUBAT
— İşçi hey.. Köylü hey.. Gençlik hey.. Ordu hey.. Amerika yuh işbirlikçiler yuh —

daki bir yeri bir bölgeyi kapatmayı teklif ediyordu. Herhalde Amerikalıların oralara zaten gitmediklerini düşünememiş olacaktı. Bir başka gençte Temmuz ayında yapılan mürekkep sıkamak, boya atmak gibi «gülünç» eylemlerin bir tarafa bırakılmasını, böyle «şaklabanlıklar» yerine daha ciddi eylemlerin yapılması gerektiğini öne sürdü. Anlaşılan bu genç arkadaşta Vietnam'da anti-emperyalist mücadelenin köpeklerine Amerikan kepi giydirmek gibi «şaklabanlıklarla» boşladığını unuttu vermişti.

FKF'deki toplantı ertesi gün İstanbul Üniversitesinde yapılacak formu kararlaştırarak son buldu.

İstanbul Üniversitesinde form saat 13 te başladı. Hukuk Fakültesinin 1000 kişilik anfisi dolmuş, kapının önüne büyük bir kalabalık yığılmış, öğrenciler konuşmaları heyecanla dinlemeye başlamışlardı. Salon «Bağımsız Türkiye» sloganıyla inliyordu. Bir işçi çıktı kürsüye ve 3-4 cümleyle derdini anlattı: «Amerika, 6. Filosunu nerdeyse mıza sokacak biz Amerikayı da 6. filoyu da istemiyoruz.»

Atalay Savaş, kırmızı bir flâmanın üstünde dalgalandı. Ve Gençler yürüyüşe geçtiler. Flâma Beyazıt kulesine çekildi. Bağımsız Türkiye, kahrolsun Emperyalizm, Amerikalı it evine git sloganları hep bir ağızdan söylenerek Beyazıt meydanına gelindi. Buradan Taksime doğru yürüyüşe geçen gençler ellerindeki kâğıttan yapılmış Amerikan bayrağını yaktılar. Sayıları 4-5 bini bulmuştu. Sultanahmette polislerin durdurma çabası boşa çıktı hızla Sirkeciye indi kalabalık. Dikkati çeken şey yol üstündeki esnafın gençlere pek dost olmadığıydı. Galata köprüsü geçilip Necati Bey caddesine girilince küçük burjuva okumuşlarının genel eğilimi büro pencerelelerinde dile geldi: Gülen ve «Bağımsız Türkiye» sloganı alkışlayan yüzlerce binlerce insana. Yol üstündeki inşaatlarda çalışan işçiler ise istisnasız destekliyordı. Ancak şunu hemen belirtmek gerekir ki, gerek küçük burjuva okumuşlarının, gerekse işçilerin destekleri aktif değil pasif destekti, yani harekete katılmıyor fakat onaylıyorlardı. Ve devrimcilerin görevi bu desteği aktif hale sokmak halkın da harekete kılmasını sağlamaktır. Ve önümüzdeki günler buna gebeydi.

Dolmabahçe yoluyla önce Teknik Üniversite çümüşsuyu yurdu önüne gelen gençler orada DÖB'lü Saim Kurul'un çağrısıyla Atalay Savaş'ın anısına saygı duruşunda bulundular. Taksime gelindiğinde yaşlı bir kuvvay-ı milliyecinin ve İTÜTB Başkanı Harun Karadenizin konuşması dinlendi. Daha sonra İstiklâl caddesine yüründü. Harun Karadeniz hareketin bittiğini ve dağılması gerektiğini söylemişti. Oysa gençler önlerine çıkan toplum polisi önünde oturmakta ısrar ettiler. Saatler ilerledikçe toplum polisinin sabırsızlandığı görülüyordu. Gençlerin İstiklâl caddesi önünde nöbete geçmeleri conilerin 'moral eğitimleri'ni tehlikeye düşürülebilirdi. Yöneticiler bundan da endişeleniyor olmalıydılar. Ve sa-

at 17.30 da polisler oturmakta olan bir avuç genç üzerine coplarla saldırdılar. Taksim meydanı bir anda savaş alanına dönmüştü. Polis bu saldırısında ses bombaları da kullanmayı ihmal etmedi. 1500 polisin alanın her yanından fırlayarak şaşkına dönen halkın üzerine de çullanması saldırının iyi plânlandığını gösteriyordu. Dikkati çeken nokta polislerin her birinin bir emniyet görevini yerine getirme amacıyla değil, halkı dövme amacıyla hareket ettikleri idi. Genç ihtiyar, kim gelirse önlerine, yakalıyor coplaya tekmeleye arabalara sürüklüyorlardı.

Taksimdeki otobüs kuyrukları da polislerin saldırısına uğramıştı. Bu arada ihtiyar bir işçinin dişlerini döken polisler, ona dökülen dişlerini hatıra olarak saklamasını öğütlemişlerdi. Bu vahşet çemberi yarım saat meydanı kasıp kavurdu. Polis arabalarına bindirilenlerin arabalar içinde de feci şekilde dövüldükleri görülüyordu. Ve arabalar hareket ettiler. Yakalananların sonradan anlattıkları şeyler de oldukça ilginçti. 2-3 arabayla Beşiktaş karakoluna götürülenler arabadan indirilirken ve odalara götürülürken de sıra dayalıdan geçiriliyorlardı.

Yakalanan bir imam hatip okulu öğrencisi sorgu için komserin odasına götürülürken koridorlarda sıralanmış polislerin, kendisini sırayla coplayıp alay ettiklerini anlatıyordu.

Komserin odasına girdiğinde imam hatip okulu öğrencisi olduğu anlaşılınca «senin o komünistlerin arasında işin ne» denmişti kendisine. ve bunu söyleyen de sorguya çeken komserdi. Ardından, arka kapıdan salıverilmesi için emir verilmiş ve imam hatipli, girdiği kapıdan değil de, Resim Heykel Müzesinin kapısından çıkarılmıştı.

Geceyi toplum polisi merkezinde geçirenlerden birkaçı, öğrencilerle birlikte yakalanan Aşık Temel'in durmadan dövüldüğünü anlatıyorlardı. Anadolu'nun bir köyünden gelmiş aşkın gençlerle oluşu pek sınırlandırmıştı polis şeflerini nedense...

Beşiktaş toplum polisi merkezi hakkında bu söylenenler yeni değildi. Ama zamanla daha çok enteresan şeylerin duyulacağı anlaşıyordu. İç işleri Bakanının «Karakolda vatandaş dövülmez» sözünün üzerinden 2-3 gün geçmeden oluyordu bütün bunlar.

68 kişiden 48'i gece bırakılır yirmisi dayak altında geceyi polis merkezinde geçirirken İstanbul Teknik Üniversitesine talebe birliği başkanı Harun Karadeniz yurt lokalinde yaptığı basın zımtoplantısında olayların sonuçlarını 8 noktada topluyordu. Karadeniz, basın toplantısında «1-Bizim düşmanımız polis değil Amerikadır. 2-6.Filonun gelişini nedeniyle gençliğin ve halkın sınırları gergindir. 3-6. Filonun her gelişinde protesto gösterileri olmaktadır, bu bilinen bir şeydir. Bunun için ayrıca vilayete bildirim verme gereği yoktur. 4-Taksime yürüyen gençleri, gençlik temsilcileri dağıtmak isterken polis haber vermeden saldırmıştır. 5-Polisler bu hareketlerinde Gazeteci kadın ve çocuk gözetmemiş-

lerdir. 6-Sekiz genç arkadaş ağır ve birçok gazeteci hafif yaralar almışlardır. 7-Nezarete alınanlar 100'ün üstündedir. 8-Gençlik kuruluşları olarak polisin bu saçma, kırıcı saldırgan tutumları devam ettiği sürece gerekli tedbirleri almağa devam edeceğiz.» diyordu. Daha sonra Teknik Üniversiteli öğrencilerle kısa bir form yapılmıştı. Ardından öğrenci kuruluşları temsilcileriyle ortak bir toplantı düzenlendi. Bu toplantıda ertesi günü İstanbul Üniversitesinde bir form yapılması kararlaştırıldı.

3 günkü yürüyüşün kıvılcımı bu formda atılmıştı. Polisin bir gün önceki saldırısına cevap olarak 3000 genç yeniden harekete geçmişti. Adliye önüne gelindi ve Türk Adliyesine, yargılarına olan güveni belirten bir and içildi. Bu antın anlamı aynı günün gecesi 3. Asliye Ceza Mahkemesinde anlaşılmaktı. Gençler daha sonra Belediye Sarayına giderek 6. Filoyu denizde karşılayan Atabey'i protesto etmiş ve dağılmışlardı. Aynı gece saat 20.00 den saat 0. 30 a kadar 3. Asliye Ceza Mahkemesinde 20 kişi yargılanıyordu. Yargıç önce polisin neden Beyazıttan Taksime kadar süren kanunsuz yürüyüşü önlemediğini ve neden sonunda bu kadar sert davrandığını merak etti. Ve gecenin geç saatlerinde Savcının tutuklama talebini reddetti. Sanıkları savunmak üzere evlerinden çağırılan Av. Yılmaz Halkacı ve Av. Necati Ertürk duruşmayı sonuna dek takip etmişlerdi. Serbest bırakılanlar şunlardı.

Kemal Yıldız, İlhan Soňa, Aydın Yazıcı, Gürkan Rışvanoğlu, Rafet Özçimen, Seydi Akyol, Hasan Saffkan, Hidayet Kaya, Ali Murat Göke ve Yapı-İş Sendikasında çalışmakta olan Seyit Ali Bayrak.

Ayhan Erarslan, Ünal Toköz, Alâattin Aköyürek, Doğan Perinçek, Servet Yılmaz, Güntekin Berkurt, Ahmet Oflaz. İlter Oral, Alpay Biber, Mustafa Caban.

Ertesi gün 6. Filoyu kadınlar protedto etti. Önlerinde siyah bir bayrak taşımışlardı. Cuma günü emperyalizmin uşaklığını yapan bir avuç satılmış, henüz bilinçlenmemiş bir kısım halkın, en fazla esnafın katıldığı, sözde Türk bayrağına saygı mitingi düzenlemişlerdi. Propagandasının camilerde yapıldığı bildirilen mitingten sonra Üniversite bahçesine saldıran bu zavalılar, 6. Filo İstanbul limanındayken, Türk bayrağına saygı gösterdikleri kanaatindeydiler.

Düzenleyiciler ise emperyalistlerin uşakları olduklarını açıkça söylemeye cesaret edemiyor ve satılmışlıklarını Türk bayrağının ardında gizlemeye çalışıyorlardı.

Ve Anadolu'nun her yanından haberler gelmeye başladı. İzmir'de, Adana'da, Trabzon'da Konya'da, Malatya'da 6. Filo protesto ediliyordu.

İstanbul ise 16 Şubat Pazar günü yapılacak büyük mitinge hazırlanıyordu. Bu mitinge Derby'den Singer'den Magirus'tan binlerce işçi katılacaktı. Devrimci eylem geliyordu Tam bağımsız Türkiye için direniş gittikçe büyüyordu.

10 ŞUBAT 1969 PAZARTESİ

Güleç yüzlü Sükan'ın, solcuların nefesini dinlediğini söyleyerek aynı hakkı solculara da tanımış olması, dergi ve gazete sütunlarında nasıl olsa meyvasını vermeyecek miydi?

Başlıyalım öyleyse :

TÖS İkinci Başkanı İsmail Safa Güner, Köy Enstitülerinin kurucularından ve Müdürlerinden, mesleğin bütün girdisini çıktısını tanıyan, tecrübeli bir eğitimci... Gazetelerde boy boy çıkan «Büyük Eğitim Yürüyüşüne İzin Verilmedi» haberleri üzerine, kalkıp Sükan'la görüşmeye gidiyor. İ Safa Güner. Bizim de kulağımız alesta. Bakalım Sükan nasıl soluk alacak diye bekliyoruz...

Kapıdan giriyor Güner. Sükan da fırlıyor yerinden. «Oooo, İsmail Safa bey, ooooo!» diyor Sükan. Kulağımızı yapııştırıyoruz :

«Oooo!.. Nereledesin yahu! Özledik seni!»

İsmail Safa bey hemen sadede geçiyor :

«Beyfendi, İçişleri Bakanlığının valiliklere miting'in izinsiz olduğu, öğretmenlerin yola çıkmasının önlenmesi gerektiği yolunda bir tamim gönderdiği söyleniyor. Aslı var mı?»

Yutkunuyor Sükan.

«Kim demiş onu? Olur mu öyle şey efendim?» diyor.

İsmail Safa bey diyor :

«Ama bu haberi devletin resmî ajansı olan Anadolu Ajansı yaydı. Herhalde gerçek bir tarafı var.»

«Rica ederim Safa bey, olur mu öyle şey? Biz sadece 624 sayılı kanuna aykırı olabileceğini kabul ettik. Savcılığa ihbarda bulunduk, hep si bu.»

TÖS İkinci Başkanı, Büyük Eğitim Yürüyüşünün, ilgili kanun maddelerine aykırı bir davranış olmayacağını belirtiyor. Sükan, ikna olmuş zlarda. Kestirip atıyor :

«Hangi vali, hangi kaymakam bu yönde öğretmenlere baskı yaparsa, gelin bana söyleyin!» diyor.

11 ŞUBAT 1969 SALI

TÖDMF Genel Merkezindeyiz. Büyük Eğitim Yürüyüşü Tertip Heyetinin hazırladığı bülteni okuyoruz :

15 Şubat 1969 günü Ankara'da yapılacak olan Büyük Eğitim Yürüyüşünü baltalamak için, İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlığının illere telgraf göndermeleri üzerine, bazı illerde valiler, emniyet ve millî eğitim müdürleri, öğretmenler üzerinde baskılarını arttırmışlardır. Karne tatilinde istedikleri yere gezi yapabilecek olan öğretmenlerin, yürüyüşe katılmalarını engellemek için, bütün okullara telefon zinciri yapılmış, okul müdürleri toplantıya çağırılmış, yürüyüşe katılanların hapsedileceği söylenmiştir. Isparta Millî Eğitim Müdürü Sadık Güneş, yürüyüşe gidecek olanları yoldan çevirteceğini belirtmiş, öğretmenler bu beyana gülmüşlerdir...

Sükan'ın sözlerini hatırlıyoruz :

«Hangi valilik baskı yaparsa, gelin bana söyleyin!»

Sonra bir husus daha : TÖS'ün telefonları çalışmıyor. «Neden kesildi telefonunuz?» diye soruyoruz yetkililere. «Parası mı verilmedi?»

«Hayır» diyorlar. «parasını normal zamanında ödemiştik. Dünden beri sebepsiz olarak kesildi telefonlarımız...»

Sebepsiz değil. Aslında sebebi belli : Genel Merkezin Anadolu ve Trakya'daki öğretmenlerle telefon teması kurmasını sözümona engellemek isteniyor. Hey gülüm hey! Gel de güleç yüzlü olma!...

12 ŞUBAT 1969 ÇARŞAMBA

Yürüyüş Tertip Heyeti, Ankara Valisinin gönderdiği yazının resmî bir yasaklama anlamına gelip gelmediğini bizzat Validen soruyor. Vali şifahi :

«Evet, yasaklamadır» diyor.

Emniyet Müdürlüğü ilgilileri, kendilerine havale edilen yazılı soruya resmî bir cevap vermekten kaçınıyorlar. Birinci Şube Müdürü Nazmi İyibil, «Anayasanın 28. maddesi var, yürüyüşün yasaklandığı cevabını nasıl veririz?» diyor.

Şurasını da belirtmek gerekir ki, Türkiye'de zinde kuvvetler, Anayasa ve kanunların kendilerine tanıdığı hakları son katresine kadar kullanmak amacıyla mevzuatı iyi tanıyorlar, mevzuattan yararlanmasını iyi biliyorlar!

Yürüyüş Tertip Heyeti, Ankara Valiliğinin gönderdiği yazının bir yasaklama şeklinde yorumlanması noktasından hareket ederek, «acele iptal ve yürütmeyi durdurma istemi» ile Danıştay'a başvurdu bile...

Bir tedbir olarak Danıştay'a başvurulması karşısında, acaba Sükan'ın yüzü hâlâ gülüyor mu? Ve yeni bir tertip heyeti kurularak, bu heyeti teşkil eden isimlerin Sükan'a bildirilmesi karşısında hâlâ gülüyor mu? Yeni tertip heyeti şu isimlerden müteşekkil : Mucip Atakı, Haydar Tunçkanat, Kadri Kaplan. Ne dersiniz? Gülüyor mu?

13 ŞUBAT PERŞEMBE

Yurdun dört bir köşesinden telefonlar yağıyor. «Geliyoruz, geleceğiz!» diye. Malatya'dan beklenen öğretmen sayısı 80 iken, bu sayı şimdi 200'e çıkmış. Malatyalı öğretmenler yürüyüşe eşleri ve çocuklarıyla katılacak. Doğu Anadolu, Ege ve Trakya öğretmenleri, tuttıkları otobüslerle belli yol kavşaklarında birleşerek konvoy halinde Ankara'ya geliyorlar.

TÖS ve TÖDMF Genel Merkezlerinin içi ana baba günü... Öğretmenler kendilerine yapılan baskıları anlatıyorlar. TÖS ilçe merkezlerine yazılan öyle mektuplar var ki, iktidarın sövalyelerini bu işi gerçekten sıkı tutmuş, belli oluyor. Basbayağı önemsemişler öğretmenlerin yürüyüşünü, basbayağı ürkmüşler bu işten.

Öğretmenlere yapılan baskıyı delillendirecek olan bu yazıları alıp yayınlasak mı, diye düşünüyoruz. Soruyoruz öğretmenlere? «Yayınlamayın ama, bu yüzden çilemizin artacağını da bi-

lin!» diyorlar. Öyleyse neden gölge edelim bu devrimci kişilere? «Dursun elimizin altında» diyoruz, «hani günün birinde Sükan pişkin bir gülmüsemyle 'baskı yapılmıştır, hani belgesi?' derse, çıkartıp önüne sürüverelim.»

Sözün kısası, Büyük Eğitim Yürüyüşü, dışı bir mücadelenin sonunda gerçekleşecek. Bir yanda baltalamalar, tertipler, ayak oyunları, baskılar, tehditler; öte yanda Türkiye'deki demokratik hareketin sağlam ve inançlı militanları öğretmenler...

Bakalım Cuma günü neler göreceğiz?

14 ŞUBAT CUMA

Ankara'nın nüfusu onbin-onbeşbin arttı sanırım. Hiçbir otelde yer yok. Caddeler kalabalıklaştı. Konvoy hâlinde, yüzlerce otobüs dolusu geldi öğretmenler. Herbiri bir öykü anlatıyor, Kendilerine yapılan baskıların öyküsünü, geldikleri çevrenin dertlerini, sorunlarını.. Ve hepsi yurdun sorunlarını öylesine temelden kavramışlar ki, Türkiye'nin geleceğinden umutlu olmamak elde değil! Öğretmenlerin gözlemlerini, dile getirdiği sorunları iyi değerlendirmek gerek. Köylerde, ulusal bağımsızlığın ve antifeodal mücadelesinin bayrağını onlar dalgalandırıyor.

Ankara'nın yıllardan beri görmediği bir yürüyüş olacak bu, besbelli. Tüm devrimci kuruluşlar öğretmenlerin yürüyüşünü desteklediğini belirtiyor. Güçbirliği yaparak yürüyüşe katılacak devrimci kuruluşlar.

Ve Büyük Eğitim Yürüyüşü'nün hikâyesini gelecek sayıya bırakarak tadiyla tuzuyla anlat-sak daha iyi olmaz mı?

Gelecek hafta : Büyük Eğitim Yürüyüşü

Öğretmen kıyımı

Yüksek Okullara da

sıçradı

Gazi Eğitim Enstitüsü sosyoloji öğretmeni Doğan Ergun ile Edebiyat öğretmeni Muzaffer hiçbir gerekçe gösterilmeden, yalnız Bakanlık «mucibi» le Gazi Eğitim Enstitüsündeki görevlerinden alınmış, Doğan Ergun Ankara öğretmen okuluna, Muzaffer Gürses Ankara Kurtuluş Lisesine atanmışlardır.

Bu olan öğretmen kıyımının yüksek okullara da sıçradığını gösteren ilk olaydır. Adı geçen öğretmenler, okulun öğrencileri ve öğretmenleri tarafından çok tutulmaktadırlar. Muhtemel bir tepkinin doğacağını hesap eden Bakanlık, bu emri daha önce tebliğ etmemiş, ilgililere ev öğretmen ve öğrencilerin Şubat tatiline girdiklerinden bir gün sonra duyurmuştur.

Bir süre önce Gazi Eğitim Enstitüsünde meydana gelen öğrenci boykotlarının bu atanmalara sebep olduğu tahmin edilmektedir. Boykotlar aslında okul idaresine karşıydı. Okul idaresinde beklenen tasfiye yapılmamış, tersine öğrencilerin tuttuğu ve beğendiği iki öğretmen tasfiye edilmiştir.

Demokratik Türkiye için Ege Direnişi

Köylü Gençlik

omuz omuza

Gün Zileli

7 ŞUBAT 1969 AKHİSAR

Ege'de 2,5 milyon insan, 2,5 milyon tütün ekicisi çocuğu, ile korkunç bir sömürü çarkının içinde kıvrılıyorlardı da gazeteler bundan tek cümleyle söz etmiyorlardı. Tekel Bakanı «bu yıl tütün piyasası iyi idi» diyor ve gazeteler bunu yazıyordu. Evet tütün piyasası iyi idi ama kimler için? Kimler kârlı çıkmışlardı bu işten. İşte Akhisar'a giden devrimci gençler bunu gördüler, kimin memnun olduğunu, kimin zararlı durumda olduğunu, kimin korkunç bir şekilde sömürüldüğünü görüp Akhisar'da tütün ekicisinin haklarını savunan bir miting düzenlemeye karar verdiler. Dolastıkları köylerin hemen hepsi mitinge geleceklerini söylediler.

Miting gününden bir gün önce sömürücü tüccarların fena halde telaşlandıkları görüldü. Bazı tüccarların miting günü dükkânlarını kapayacakları haberi geldi. Aslında tüccarların emrinde olan Tütün Ekicileri Federasyonu bir bildiri yayınlayarak mitingin gereksiz olduğunu, tütün ekicisinin 10 yıldan beri ilk defa bu kadar memnun olduğunu belirtti. Tütüncüler Birliği ise miting yapanların milleti bölmek isteyen anarşist komünistler olduğunu ilân ediyordu. Sağcı Ege basını ise ortalığı dehşete veren manşetler attı: «Azıllı komünist Mihri Belli'nin adamları kızıl ihtilâl provası için Ege'yi seçtiler.», «Halkın tepkisi büyük olarak», «Akhisar'da hava gergin.»

Miting günü, yani 7 Şubat 1968 günü köylüler istasyonun yanındaki alanda toplandılar. Bazı köyler bütünü ile mitinge gelmişlerdi. Köylerin bir kısmı kendi pankartlarını kendileri ha-

zırlamışlardı. Bazı pankartlarda şunlar yazılıydı: «Biz tarlada yanıyoruz siz plâjda», «Biz tütün dikiyoruz siz apartman» «Hak verilmez alınır», «Doğru söyle arkadaş emekçiden yana mısın yemekçiden yana mı?», «İşçi-Köylü-Gençlik omuz omuza». Köylülerin büyük çoğunluğu kürsünün çevresinde toplanmışlardı. Bir kısım köylüler ise daha hâlâ eski çekingenliklerinden kurtulamadıkları için biraz açığa duruyorlardı. Gençler kürsünün çevresinde diğer köylülerle kolkola girerek çevredeki köylüleri yanlarına çağırırdılar. Kalabalıkta önce bir kıpırdanma oldu, ve taş gibi hareketsiz duran kalabalık topluca ortaya, kürsünün çevresine yürüdü. Kalabalık beş bini bulmuştu. Köylüler böyle bir kalabalığın bile ne büyük bir güç olduğunu görerek seviniyorlar ve kendilerine olan güvenleri artıyordu.

Mitingdeki üreticilerin her biri ayrı bir partiyi tutuyorlardı. Ama içlerinde tüccarı tutan yoktu hiç. Hepsini tüccara karşıydılar ve aralarındaki parti farklarına rağmen bir araya gelmiş, kenetlenmişlerdi.

Miting coşkunluk içinde başladı. Tütün ekicileri kendilerinin bir güç olduğunu Akhisar'ın göbeğinde duyurmak fırsatını ellerine geçirmişlerdi ve tüccar fena halde tedirgindi. Tam o sırada şehrin cereyanının kesildiği anlaşıldı. Konuşmacılar bağırarak seslerini duyurmak zorunda kaldılar. Atilla Sarp konuşurken ikinci bir olay oldu, sağ taraftan küçük bir grup yuh çekmeye başladı. Bunlar tüccara satılmış bir avuç adamdı. Gelmişlerdi. Mitingi mutlaka sabote etmek niyetinde oldukları anlaşılıyordu. Çünkü bu miting sabote edilmezse tüccarların dalavereleri daha açık ortaya çıkacaktır, kimlerin kimlerle ortak çalıştığı ve tütün ekicisinin nasıl sömürüldüğü ortaya çıkacaktır. Ve en büyük korkuları köylülerin kendi aralarında birliği sağlamaları ve gençlerle omuz omuza vermeleridir. Buna asla tahammülleri yoktur. Bu yüzden miting meydanına sömürülüp borçlandırıldıkları bir kaç zavalı ile giravatlı parlak çocuklarını göndermek zo-

runda kaldılar. Bu gurup halkın arasına girerek gençlerin komünist olduğunu söylemeye başladı. Küçük gurup konuşmaları durmadan yuhalıyor, «Moskovaya Moskovaya» diye bağırıyordu. Köylülerin kafası bu sömürücü uşaklarına iyiden iyiye kizmaya başladı ve yavaş yavaş bu gurubun çevresini sarmaya başladılar. Hitler suratlı bir zavallı «bunlar Stalin'in çocuklarıdır» diye bağırınca köylüler onun üzerine yürüdüler. Artık köylü kimin ne olduğunu iyice anlamıştı. Tütün ekicisinin dertlerini dile getirmek isteyenleri kimlerin önlemek istediğini, ve kimlerin tütün üreticisinin yanında mücadele ettiğini somut olarak görmüşü halk. Köylüler iyice sabırsızlanmaya başlamışlardı. Gençler onları zor tutuyordu. O sırada kürsüye 70-75 yaşlarında bir ihtiyar çıktı. Beyaz sakallı, beyaz yüzlü, suratında keskin ve acılı çizgiler belirmiş bir emekçi. O anda bir heykel gibiydi. O gür, sanki yılların, bütü emekçilerin isyanını haykıran o gür sesiyle bağırırken yumruğunu ağır bir balyoz gibi Türk bayrağının önünde havaya kaldırdı. «Ben» dedi «Çapa çapaladım, tütün de kırdım sabahlara kadar.» Halkın içinden bir alkış koptu. Herkes çığınca alkışlıyordu ihtiyarı. O ihtiyar ki, birinci kurtuluş savaşını görmüşü, emperyalistlerin zırhlılarını görmüşü, Mustafa Kemal'i görmüşü sonra. Şimdi de ikinci kurtuluş savaşının, demokratik köylü hareketinin tam ortasında havada sıkılı yumruğu ile duruyordu. Köylüler yüzlerini tüccar uşaklarına dönmüşlerdi. Yılların verdiği hınçla bakıyorlardı düşmana. Tütün kırma sırasında zehirlenen çocuklarını hatırlayarak bakıyorlardı, sabahlara kadar kırdıkları tütünün ispanak fiyatına yağma edilmesinin acısıyla bakıyorlardı. Şimdiye kadar hep sömürülmüş olmanın hıncıyla bakıyorlardı. Tüccar uşakları ise sessiz duran onurlu kalabalıktan cesaret alıp saldırılarını iyice arttırmışlardı. Bir köylü karşısındaki satılmışlara bakıp parmağı ile gösterdi «aha karaborsacı Ahmet'in adamı, Tüccar Hüseyin'in oğlu, tefeci Abdullah'ın adamı. »Bu arada genç köylüleri yerlerinde tutabilmek oldukça güçtü. Köylü gençler tüccar çocuklarının üzerine saldı-

BÜYÜK TÜT ÜN MİTINGİ
— Küçümsiyenlere köylülerin cevabı —

YÜRÜYÜŞ

KÖYLÜ YURTTAŞ ARTIK KONUŞUYOR

mak için sabırsızlanıyorlardı. «Yahu» diyordu bir tanesi «ne duruyoruz temizleyelim şu namussuzları». Azgın satılmışlar aldıkları vaadlerin kurtuluşu gözleri ile kürsüye iyice yaklaşmışlardı. Artık yetti dedi bir tanesi. Köylülerle gençler kol-Demirden bir duvar gibiydiler, önlerinde dura-kola girdiler. Yürüdüler satılmışların üzerine. cak bir güç yoktur. Bir anda dağılıverdi satıl-mışlar. 20 metre kadar kaçtıktan sonra taş at-maya başladılar. Bu da onların sonu oldu. Bir anda miting meydanı birbirine girdi ve hücum sesleri ile inledi. Taşlar havada uçuşuyordu. Köy-lüler ve gençler, yani haklı olanlar, satılmışları önlerine katmış köşe bucak kovalıyorlardı. Sa-tılmışlar nereye kaçacaklarını şaşırılmışlardı. Ya-kalanlar feci şekilde dayak yiyorlardı. Komünizmle mücadele derneğinin kahramanları da kaçacak delik aramakla meşguldüler. Koskoca alan köylülerle gençlerin zafer şarkılarını bir anda kucakladı. Köylüler ve gençler namussuzla-rı kendi kalesinde tepelemenin verdiği sevinçle birbirlerine sarılmışlardı. Emeğin bu ilk zaferinin şarkısı, Akhisar'da göklere yükseldi. Bu şarkı

artık ağızdan ağıza dolaşacaktı: Köylü gençlik elele...

Çoluk çocuk, genç ihtiyar bütün ekicilerin hıncıydı sömürücü tüccarı tepeleyen. Gerçekten nasırlı hıncıydı. Yüzyılların, millî mücadelelerin hıncıydı bu. Ve bütün üreticileri nasıl fareler gi-bi kaçtıklarını gördüler tüccar uşaklarının. Ne büyük bir güç olduklarını anladılar. Kendileri ne isterse onun olabileceğini anladılar. Kahre-denin ve yaratanın kendileri olduklarını anladılar.

Ve önde Türk bayrağı ile çiğ gibi bir kala-balık yürüdü Akhisar caddelerinde. Dağ başını duman almış marşını söyleyerek yürüdü. Hava-da sıkı bir yumruk gibi yürüdü. Kaymakam ön-lemek istedi, önleyemedi. Jandarma önlemek is-tedi önleyemedi. Köylü gençlik elele diye bağı-rıyordu. Türkiye'de ilk defa olan bir şeyin tadını çıkarıyordu herkes. Namussuzları tepelemenin tadını çıkarıyordu. Kaymakam gençlere «ben si-zin can emniyetinizi korumak istiyorum» dedi.

Gençler güldüler «lüzum yok» dediler. «Bizim canımız halkımızın arasında emniyettedir. Siz onbeş tüccar bozuntusu can emniyetini korusa-nız daha iyi edersiniz.» Garaja gelindi. Gençler köylü dostlarıyla kucaklaştılar ve arabalarına bindiler. Bu sırada bir alkış koptu halkın ara-sından.

O gün bir bayram yaşadı Akhisar. Toprağı sevenlerin, ona bir çocuk gibi bakanların, bütün ekip, kıranların bayramını yaşadı. Toprağın bayra-mını yaşadı. Toprağın ve bütün gerçek sahip-lerinin bayramını. Emekçilerin tek bir yumruk gibi havaya sıkı ellerini gördü tüccar efendiler. Karşılarındaki gücün büyüklüğünü görerek tirtir titrediler hakim sınıflar. Amerikan ajanları da orda olsalardı da görselerdi halkın önünde du-rulmayacağını.

O gün bir bayram yaşadı Akhisar. Toprağı sevenlerin bayramını. Tütünü ekip kıran, ona bir çocuk gibi bakan, ona alın terini akıtanların bay-ramını.

BAŞLIYOR

VE YÜRÜYÜŞ
— Köylü Gençlik omuz omuza —

Demokratik Türkiye için Ege direnişi

Konuştığımız köylüler,
«babalarımız cephede döğüşürken,
ağalar eşkıyalarla bu topraklara elkoymuşlar.
Neden bizi askere alıp cepheye sürerler?
Bizi aç bırakan ağaların
topraklarını bekiyelim diye mi döğüşeceğiz?..» diyorlardı.

**Köylü gençlik
omuz omuza**

YUSUF KÜPELİ

FKF Genel Başkanı

Fikir Kulüpleri Federasyonu olarak Ege'de 100 den fazla köy gezip, Akhisar ve Ödemiş'te toplam olarak 10.000 den fazla köylünün katıldığı iki büyük miting tertipledik. Ayrıca Anayasasının verdiği hakka dayanarak, Atalan ve Göllice köylerinde ağaların gaspettiği 22.000 dönüm kadar araziye açlıkla karşı karşıya kaldıkları için süren 1500 köylüyle ilişkiler kurup, haklı ekmek kavgalarını sonuna dek yürekten desteklediğimizi bildirdik. Bu devrimci eyleme, diğer devrimci gençlik örgütlerinin de katılmasını, hareketin ortaklaşa yürütülmesini çok istedik. Ne yazık ki, kendilerine erken haber vermememiz ve emperyalistlerin 6. filolarının geliş ile gençliğe büyük kentlerde yeni devrimci eylem alanlarının açılması, omuzlardaki yükün birden artması, harekete fiilen girmelerini engelledi. Buna rağmen, işgalci köylülere dağıttığımız bildirinin imzalarını koyarak - 28 devrimci örgütün ismi - hareketimizi yürekten desteklediklerini istedikler.

Akhisar civarında gezdiğimiz köylerde, köylünün sıcak sevgisiyle karşılandık. Köylü, gençliğin devrimci, anti-emperyalist hareketlerinden haberdardı. Bu hareketleri yürekten destekliyorlardı. Birinci Kurtuluş Savaşımızı yaşamış yiğitler vardı aralarında. İkinci bir Kurtuluş Savaşı'na da hazırdılar. Kurtardıkları bu toprakları tekrar Amerikan gâvuruna kimlerin sattığını, tefeci tüccarların Amerikan kumpanyalarıyla ortaklaşa kendilerini nasıl sömürdüklerini çok iyi biliyorlardı. Yıllardır alçakça sömürünün acısını çekiyorlar, «Yoksa Birinci Kurtuluş Savaşını boşuna mı yaptık?...» diye hayıflanıyorlardı. Ev-

leri, arazileri ipotekliydiler hepten. Bu gidişe dur demenin zamanı gelmişti artık. İşte, bilemedikleri tek şey, nasıl «dur» diyecekleri idi. Bir kurtarıcı bekliyorlardı. Henüz kendi güçlerini kullanarak da teşkilatlanırlarsa neler başarabileceklerinin farkına varmamışlardı. Onlara, aslında çok güçlü olduklarını, biraraya gelirlerse karşılarında hiçbir kuvvetin duramayacağını, hiçbir yerdan kurtarıcı beklemeden, 3,5 sömürücünün kafasına tek bir yumruk gibi inecekleri an her şeyin hâllolacağını anlatmaya çalıştık. Akhisar mitingine ve ondan sonra yapacaklarımıza katılmalarını istedik. Bu hareketlerin birleşmenin ilk adımı olduğunu, sömürücülere gücümüzü göstermenin, sesimizi duyurmanın bir biçimi olduğunu anlattık. Hareketimiz, fındık, pamuk, tahıl üretiminde ve başka alanlarda aynı biçimde sömürülen köylülere örnek olacak, memleketimizde daha geniş alanlarda aynı biçimde sömürülen köylülere örnek olacak, memleketimizde daha geniş demokratik köylü hareketlerinin başlatılmasını sağlayacaktır. Mitinglere geleceklerine söz verdiler. Bu kavganın kendi kavgaları olduğunu söylediler. Bizleri evlerinde yatırıp, fakir socalarına büyük bir cömertlikle buyur ettiler. Ayırırken, birbirlerine kuvvetle sarılan eller, gövdeleri sıkın güçlü kollar, ortak isyanın coşkusunu, sevgileri nen derinini yürekten yüreğe taşıyorlardı.

10 ŞUBAT 1969 - ÖDEMiŞ

Ödemiş çevresinde ise, 50 den fazla köy doluştık. Oralarda da aynı şekilde karşılandık. Köylünün, tüccar kontrolundaki gazetelerin hakkımızda yazdığı yalanlara inanmadığını gördük. Köylü, yayın organlarının sermaye çevrelerinin elinde olduğunu, kendisine karşı çalıştığını anlamış, onlara bakmıyor, yaşadığı sert hayatın kendisine öğrettiklerine göre tavır takınıyordu. Oralardan da aynı sevgi dolu kucaklaşmalarla ayrıldık.

Söz verdikleri gibi Ödemiş futbol sahasını erkenden doldurmuşlardı. Beş bin civarındaydılar. İktidar yine zorluklar çıkartmış, hükümet meydanında miting yapmamızı engellemisti. Bu

kez hazırlıklı gelmiştik. Hoparlörümüzü pille çalıştırıyorduk. Akhisar'da zürraya saldıran satılmışlarsa, yedikleri dayaktan ders almış olacaklar ki, ortalıklarda gözüküyorlardı. Siyasi iktidardan ayırmak amacıyla bir grup toplum polisini meydana dizmişti. Şu şartlar altında köylülerle tam bir işbirliği halinde yürütülen mitinge başladık.

Açılış konuşmasını Ödemiş'li ve FKF üyesi omuzdaşımız Mustafa Kemal Çankıran yaptı. Coşkulu bir konuşmaydı. Öz olarak köylünün ekmek kavgasına katkıda bulunmayı bir borç bildiğimizi, 2,5 milyon zürranın 90 tane tefeci tüccara ve gâvur Amerikaya karşı birleşmesi gerektiğini söyleyip, her köyden bir konuşmacı çağırarak mikrofonu terketti.

Kaymakçı nahiyesinden bir köylü söz alarak her yıl gibi bu yıl da bütün fiatlarının geç tespit edildiğini, tabana değil tavan fiatı diye uydurma bir fiat tesbit edip, zürrayı tefeci tüccarın eline teslim ettiklerini anlattı. Tüccarların anlaşmalı olarak fiatları devamlı düşürdüğünü, tekelin de bu oyuna alet olduğunu, çünkü, siyasi iktidarın tefeci tüccar ve Amerikan şirketlerinin elinde olduğunu söyledi. Sözlerini kilosu elli kuruştan bütün satmak zorunda kaldığını, zürra olmayan birinin bunu anlayamayacağını, zürranın gençleri istediğini belirterek bitirdi.

Kirazlılı bir köylü, zürranın her yıl tüccar tarafından sömürüldüğünü, bu oyunlara karşı birleşip ortak hareket etmek gerektiğini, bundan sonra köylünün ve gençliğin devamlı işbirliği halinde olacağını söyledi. Arkasından bütünün nasıl ucuza kapatıldığını, emeklerinin nasıl boşa gittiğini, şimdi de tefeciden borç almak zorunda kaldıklarını, ve tarlalarının ipotekte olduğunu anlattı.

Başka bir köylü, kendi yazdığı bütün destanını okuyarak, tefeci tüccara ve gâvur Amerikan şirketlerine çatı.

Şair omuzdaşımız Özkan Mert, gençlerin köylere girişlerini, köylülerle ilişkilerini, bütün kavgasını ve bağımsızlık savaşımızı anlatan şiirini okudu.

Atilla Sarp, köylülerle olan sevgi dolu ilişkilerimizi, onlardan neler öğrendiğimizi anlattı.

Başka bir köylü dost ise, aralarında birleşmezlerse, bu gidişin sonunun alınmayacağını, mutlaka birleşmek gerektiğini, hangi partiden olursa olsun tefeci tüccarı ve onların adamlarını meclise yollamak gerektiğini söyledi.

Son konuşmayı da ben yaptım. Öz olarak, Amerikan kumpanyalarıyla ortaklaşa çalışan 90 tane tefeci tüccara karşı 2,5 milyon zürranın yapay olarak yaratılmış eski parti kavgalarını bir yana atarak birleşmesi gerektiğini, bu birliğin tüccarlara korkulu rüyalar gördüğünü, birleşip, sömürücü Amerika ile birlikte bu parazitleri kovarak kendi kanunlarımızı kendimiz çıkartmaya, kendi malımızı kendimiz ihraç etmeye başladığımız an, kesin olarak kurtulacağımızı anlatmaya çalıştım.

Otobüsleri beklerken, köylülerle sohbet edip, resimler çektirdik. Tekrar geleceğimizi, bundan sonra bu kavgayı kendilerinin yürüteceğini söyleyip ayrıldık.

Atalan'dan geçerken, köylüler otobüsümüzü durdurup, bizleri kahveye çağırdılar. Daha önce ilişkilerimiz olduğu için birçoğumuzu tanıyorlar-

TÜTÜNCÜLER

— «Birgün tarlaya güneş doğacak...» —

Köylü-Gençlik ittifakı ve getirdikleri

Devrimci Halkımız meseleyi anlamaktadır

di. Jandarmalar tekrar toprakları almaya gelmişti ellerinden. Sonuna dek direnmeye kararlıydılar. Seslerini basına duyurmamızı istiyorlardı.

Konuştığımız köylüler, «babalarımız cepheye düşüşürken, ağalar eşkıyalarla bu topraklara el koymuşlar. Neden bizi askere alıp cepheye sürerler? Bizi aç bırakan ağaların topraklarını bekliyelim diye mi düşüneceğiz?..» diyorlardı. Atalan'da ağanın tapulu toprağının 1500 dönüm olduğunu, adamın 4500 dönüm arazi için sahte tapu çıkarttığını, 13500 dönüm hazine arazisini de yıllardır ektiği halde, işgalci sayılmadığını anlattılar. Daha önceleri ağa pamuk eker, köylüler de boğaz tokluğuna yanında çalıştırmış. Toz toprak içinde insan kılığından çıkmış köylülerin önüne kova içinde hamur halinde gelmiş makarna kor, başka birşey çıkartmazmış. Köylüler çok zor gelse bile, kurtuluş yolunu bilmedikleri kimse ellerinden tutmadığı için katlanırlarmış bu gidişe. Ağa bu yıl buğday ekince iş çığından çıkmış. Tek bir köylüye bile iş vermeden, getirmiş traktörü bitirmiş işini. Adamların ölülerini gömecek toprakları bile yok. Başka hiçbir yerde de iş yok. Artık toprak, ölüm-kalım meselesi haline gelmiş. Onlar da Anayasanın verdiği hakka dayanarak sürüp, toprak reformunu kendi kendilerine yapmışlar. Daha başka çiftlikleri olan, ihracaatçılık ve fabrikatörlük yapan milyoner ağa, arazinin bir dönümünü vermemek için bir milyon lira harcıyacağım diye konuşmuş. «Bu ne gözü aç adamdır, işte meydan, gücü yeterse gelsin alsın hakkı olmayan araziye...» diyor buna karşılık köylüler. Tam bir birlik halinde olduklarını, muhtarın, kendilerini satması için teklif edilen ikiyüz bin lirayı reddettiğini söylediler arkadaşan da. Şimdi de aralarında paylaşım parselledikleri arazilerden bir kısmının işgalini başlangıçta meşru sayıp, diğerlerini saymıyarak onları bölüp zayıflatmaya çalıştıklarını, ama bu oyuna gelmeyeceklerini anlattılar.

Göllüce köylüleri ise, parsellememişler bile araziye. Ortak ekip, kazandıklarını paylaşmaya kararlılar. Atalan'lılar da parsellediklerine pişmanlar şimdi. «Keşke bizler de onlar gibi yapsaydık, birlik daha iyi sağlanırdı» diyorlar. Ama ne olursa olsun, kanlarının son damlasına kadar hakları olan toprakları korumaya hazır olduklarını söylüyorlar. Gençlik olarak bizlere sonuna dek güvendiklerini, bu hakkı ekmek kavgalarında, yanlarında olmamızı istediklerini, sahtekar yayın organlarının söylediklerine aldırış etmediklerini tekrarlayıp duruyorlardı.

FKF üyeleri olarak, Ege'de yaptıklarımız ve gördüklerimiz bunlar. Tekrar söylüyoruz ki, emekçi halkımızın nerde olursa olsun verdiği haklı ekmek kavgasının daima yanında olacağız!

Şubat ayının beşinci günü Ankara'dan gelen yüze yakın genç, kendilerine İstanbul ve İzmir'den iltihak eden arkadaşlarıyla birlikte Akhisar'da toplandı. Konu 2,5 milyon tütün üreticisinin ortak sorunu tütün; amaç tütün üreticilerinde birlik fikrini geliştirmek ve onları mücadeleye sokmaktı. Gençler hemen gruplara ayrıldılar ve köylere dağıldılar. İki gün sonra köylüyle birlikte Akhisar'a indiler ve muhteşem bir gösteri yaparak tüccara ve tefeciye en güvendikleri kalelerinde ağır bir darbe vurdular. Daha sonra yollarına devam ederek, ikinci büyük tütün merkezi olan Ödemiş'e geldiler. Aynı şekilde köylere dağıldılar ve iki gün sonra köylüyle birlikte şehre indiler. Başarılı bir mitingden sonra şehirden ayrıldılar.

Bütün bu işler bir hafta kadar sürdü. Basının bütün ilgisizliğine rağmen Ege bölgesi bu eylemlerle sarsıldı ve bir hafta boyunca Ege'lilerin tek konuştuğu konu bu oldu. Bir haftalık gençlik - köylü kaynaşması devrimci gençlere engin deneyler kazandırdı. Bu bölgenin ekonomik ve sosyal yapısı biricik doğru devrimci stratejinin millî demokratik Devrim olduğunu bir kere daha devrimcilere öğretti.

Bölgenin başlıca geçim kaynağı tütün. Halkın işletme biçimi küçük ve orta köylü işletme biçimi. Toprak üzerinde çalışan büyük kitle, topraksız, az topraklı ya da orta topraklı. Bu köy küçük burjuvazisinin bölgenin nicelik olarak en büyük gücünü oluşturduğunu gösteriyor. Köy küçük burjuvazisinin yanısıra geniş yarı-proleter yığınları ve tarım proleteryası var. Ayrıca işbirlikçi nitelikte kasaba burjuvazisi de burada mevcut. Toprak Türkiye'nin diğer kesimlerine oranla çok verimli ve çok daha üstün bir teknikle işleniyor. Böyle bir sınıflar tablosu gösteren bir yerde köylüyle temas imkânı bulan gençler doğru taktikler ve doğru şiarlarla hareket ettiler. Köylü- gençlik ittifakını ve eylemin başarısını sağlayan da bu doğru taktikler ve doğru şiarlar oldu. Somut çelişki, köylülerinden beyanlarından anlaşılacağı gibi yabancı şirketler, tüccarlar - tefeci ortaklığı ile geniş köylü yığınları arasındaydı. Diğer bir deyişle emperyalizm - işbirlikçi burjuvazi-feodal kalıntılar ortaklığı bir yanda; köy küçük burjuvazisi - yarı proleter unsurlar, topraksız köylüler - tarım proleteryası ortaklığı öbür yanda idi. Kasaba burjuvazisi yabancı tüccarlarla ortaklık halinde idi ve millî niteliğini kaybetmişti. Bu görünümü doğru tespit eden devrimci gençler «Tütün üreticileri birlik olun» ve «kahrolsun vurguncu tüccarlar», «Kahrolsun tefeciler ve faizciler» şiarlarını attı. Bu şiarlar etrafında binlerce tütün üreticisi toplandı ve tüccar-tefeci kalesi olan Akhisar ve Ödemiş'e belki de Türkiye'de ilk defa olmak üzere emperyalizm-işbirlikçi burjuvazi-feodal kalıntılar ittifakına karşı gençlik köylü ittifakının yarattığı kitle hareketleri yapıldı. Gençlik Türkiye'nin en dinamik devrimci kesimi olduğunu ve devrimci hareketin motoru olduğunu bir kere daha gösterdi. Bundan önce Akhisar ve Ödemiş'te T.İ.P. lilerin can güvenliğini ortadan kaldıran saldırılar olmuştu. Bu defa köylü- gençlik ittifakının sağlamlığı ve niceliksel gücü karşısında tüccar - tefeci ittifakının eli kolu bağlandı ve kollarını kıpırdatamadılar. Akhisar'da buna teşebbüs ettiler ve meydan dayayı yediler.

Ege'deki eylemler devrimcilere şu dersleri öğretti: Güçbirliği sınıflar ittifakıdır! Devrimci gençlerin yanında eyleme giren, Akhisar sokaklarında tüccar usaklarını kovalayan, Ödemiş sokaklarında omuz omuza yürüyenler köy küçük burjuvazisi, tarım proleteryası ve yarı-proleterlerdi. Sınıflar ittifakı doğru şiarlar etrafında sağlandı. Tüccara ve tefeciye karşı eyleme girenlerin arasında C.H.P. ve A.P. seçmenleri çoğunlukta idi. Ama bunlar doğru eylem çizgisinde sosyalistlerle elele yürüdüler. Güçbirliği deyince İsmet Paşa vs. ile güçbirliğini anlayan, devrimcilere mesnetsiz eleştirilerde bulunan oportünistlerin ahmakça teorileri sosyal pratik karşısında iflâs etti.

Feodal kalıntılar Ege'de bile yaşamaktadır!

Oportünistler Türkiye'de feodalitenin tasfiye olduğundan bahseder ve bu tezlerine dayanak olarak Ege ve Çukurova'yı gösterirlerdi. Gerçi Ege'de işbirlikçi kapitalizmin hâkim unsur olduğu ve Ege'nin Türkiye'nin en gelişkin bölgelerinden biri olduğu doğrudur. Ama doğru olan bir diğer nokta daha vardı. O da feodal kalıntıların Ege'de çok güçlü olduğu gerçeği. Ege'de köylüler geniş topraklarda yoksul köylüler ve ortakçılar çalıştırılıyordu. Bu apaçık bir yarı-feodal düzen örneği idi. Akhisar dolaylarında Karaosmanoğlu ailesinin bir ferdinin ortalama 10.000 dönüm civarında toprağı vardı. Kimi köylerde toprak sahibinin köylü üzerinde hukuki ve idari hakları vardı. Kendi egemenlik bölgesi içinde toprak sahibi küçük burjuva köylüler üzerinde hukuki ve idari baskı unsurunu sürdürüyordu. Bütün bunlar mülkiyetin kapitalist niteliğine rağmen oluyordu. Bir çok orta toprak sahibi köylü bizlere ağalardan ve ağa baskısından şikâyet etti. Şehirlerde mülki amirler tüccar ve tefeci ile işbirliği halindeydi. Kanunlar ve Anayasa buralara girmemişti. Hepsiinden önemlisi feodalite devrinin artığı olan tefecilik bütün gücüyle yaşıyordu. Serbest pazar ilişkilerinin, bu arada bankanın bulunduğu yerde tefecilik varsa, bankanın gücü ve serbest pazar ilişkileri kısıtlanıyor demektir. Ayrıca feodal devrin dinsel kurumları, Nurculuk, Süleymanlık Akhisar'da, Ödemiş'te, Tire'de dipdiri yaşıyordu. Bu şehirlerin esnafı arasında çok yaygındı. Küçük burjuvazinin bir kesimi olan esnaf şehirlerin en gerici unsuru durumundaydı. İşbirlikçi burjuvazi, tefeciler ve esnaf birliktedir sarsılmaz bir ittifak içindeydi. Kime karşı? Köy küçük burjuvazisine karşı. Kitleyle temas oportünizmin foyasını iyice açığa çıkardı.

Bu sefer eylem sahasını devrimciler tayin etti! Devrimciler köylüyle ilişkiye geçip, onun ye nilmez gücüne kavuşunca oynanacak oyunun alanı da devrimciler tarafından çizilmiş oldu. Yapılan mücadele de zaferle sonuçlandı.

Gezilen 100 civarında köyün hemen hepsinde millî mücadele bilinci yaşıyordu. Bütün köylüler Komer olayını takip etmişti. Altıncı Filo olaylarından haberleri vardı. Bütün köylüler gençliğe inanıyor ve güveniyorlardı. Hepsî, bütün gençlik hareketlerini sevgiyle karşıladıklarını söylediler. C.H.P. lisi de, A.P. ye oy vereni de. Birinci millî kurtuluş savaşında Ödemiş önlerinde düşmana ilk kurşunu atanlarla konuştuk. 70-lik, 80'lik ihtiyarlar yeni bir gâvura karşı tekrar dövüşeceklerini söylediler. İkinci millî kurtuluş savaşında gençliğe çok güvendiklerini, bizim Mustafa Kemal Paşa'nın istediği gençlik olduğunu söylediler. Kendi tabirleriyle avratlarından başka herşeyleri ipotekte olan yoksul ama tarifsiz bir insancılığa sahip olan insanlar gördük. Umutsuz, yaşamaktan bıkmış, Türkiye'den göç etmeyi bile düşünen insanlar gördük. Bunların yanısıra umutlu, bir Mustafa Kemal'in çıkıp ağaları tepeleyeceğine inanan insanlar gördük. Bize bir önder olan çıksa, herşeyi hallederiz diyen, gençlik bizim gözbebeğimizdir diyen, bu memlekette bir gün toprak bayramları göreceğiz diyen, arabayı yaktınız da neden Kommer'i yakmadınız diye bize tarizlerde bulunan insanlar gördük. Bütün bu gördüklerimizden şunları öğrendik: Köylü yılların ezilmişliğinden gelme üreke ve çekingendi. Ama büyük bir devrimci potansiyeli içeriyordu. Siyasî bilince varmamıştı ama ekonomik bilincin doruğundaydı. Örgütsüz ve dağınıktı ama bizlerden birlik olmanın ve mücadele etmenin gereğini öğrendiler. Biz de yığınlarla kaynaşmanın önemini kavradık ve zevkini tattık. Kendi aramızda, bu eylem sayesinde eleştiri ve özeleştirî alayı, feragat ve fedakârlık ruhu gelişti. Halkı tanyınca militan, devrimci ruh alevlendi.

Bundan böyle nerede bir haksızlık ve zulüm var, orada biteceğiz! Ulusumuzun bütün gençleri kendilerini göstermeye başladılar! Bir haftalık Ege deneyi ufukta görülen halk savaşının zaferyidi!

CENGİZ ÇANDAR

Bir grev üstüne

Abdullah Sert

Türkiye'de kapital çıkarlarına hızlı bir yozlaştırma taktiği uygulanmaktadır. Taban ve yozlaştırmanın ortaya koyduğu gerçekleri kavradıkça, sandıktan çıkarmaların defteri de dürülecektir.

Son günlerde kamu kesiminde kendini gösteren grevlerin en önemlisi Türkiye Tekstil, Örne ve Giyim Sanayii İşçileri (Teksif) Sendikası'nın Sümerbank'ın 5 fabrikasında uyguladığı ve 10 binden fazla işçinin katıldığı grevdir. Grevin anlaşmayla son bulmuş olması, artık konuya genişliğine ve derinliğine el atma olanağını sağlamaktadır. Aslında Sümerbank greviyle de emekçi uygun deyimiyle «kullanılmış», gerçekler onun gözünden saklanarak klâsik anlamda bir «zam» sonucunu sağlama için mücadele verildiği kanısıyla greve itilmiştir. Grevin sürdüğü günlerde de basınıımız, daha çok emekçiyi etkilememek, belki bir anlamda karşı olmamak amacıyla konuya tam eğilmemiş, grevin eleştirisine girilmemiştir.

DEVLETÇİLİK DENEMESİ :

Özellikle 1930'dan sonra Türkiye'de bir devlet sektörü yaratma yolunda politika izlenmiş ve bunun en belirgin örneği de iktisadî devlet teşekkülleri ile verilmiştir. Ancak, bu uygulamaya geçirilen devletçilik halka dönük bir devletçilik, halkın denetiminde bir devletçilik miydi, yoksa toplumun sınıf yapısı ve bunun etkileri dikkate alınmadan yürütülen, dolayısıyla hâkim sınıf, varlıklı sınıfa çıkar sağlayan bir devletçilik miydi? Uygulanan devletçilik ele alındığında, söylenenler ve yazılanlar eleştirildiğinde de bu tür devletçiliğin «ferdi çalışmanın» esas alındığı, kesin olarak özel teşebbüsün yerine geçmiyecek devletçilikti; devlet kapitalizmiydi (1)

Böyle bir dünya görüşü içinde olan devletçilikle kişiler zengin edilmiş, bürokrat sınıfın yemliği haline gelmiş iktisadî devlet teşekkülleri bir anlamda soyguna uğratılmıştır. Partizan politika, şişirilmiş kadroları öngördürmüş, böyle-

ce artan maliyet halka kanbur eklerken, teknolojik gelişmeyi de bu kuruluşlar çok geriden izlemiştir. Ondan sonra kuruluşları bu hale ko-yanlar «işte savunulan devletçilik!» diye yay-geray basmışlardır.

Böylesine bir ortamda iktidara gelen D.P. dayandığı kesimler nedeniyle daha liberala bir iktisadî politikayı plânlanmış ve bu liberalleşme içinde yukarıda manazarası kabaca çizilen iktisadî devlet teşekküllerinin özel teşebbüse devri için hazırlıklar başlamıştır. 1950 yılında okunan Hükümet programında şöyle deniyordu : «...İktisadî sahada devlet sektörünü mümkün olduğu kadar daraltmak, hususi teşebbüs sahasını mümkün olduğu kadar genişletmek.... Devlet tesis ve işletmeciliğinin tabiatı ve mahiyeti icabı olarak, yalnız ve yalnız hususi teşebbüs ve sermayenin hiçbir surette ele alamıyacağı işler ve bir de aynı zamanda âme hizmeti mahiyetinde olan iktisadî işlere hasredileceği.... âme hizmeti karakterini haiz olmayan sahalarda işletmeye gi-rilmeyeceği gibi, muhtelif sebepler altında kurulmuş olan işletmeleri, âme hizmeti gören ve ana sayie taallük edenler hariç, muayyen bir plân dahilinde elverişli şartlarla peyderpey husu-si teşebbüse devretmeye çalışılacağı» belirtil-miştir : (2) Bu yolda, yani iktisadî devlet teşek-küllerinin devri, yolunda çalışmalar olmuş, özel kesimin ucuza bir anlamda parasız bu kuruluş-ları elde etmek isteği karşısında gerekli tezgâh-lanma yapılamamıştır. Özel teşebbüscü Prof. Memduh Yaşa'nın özel teşebbüs eğilimine iliş-kin görüşleri konuyu daha da aydınlatmaktadır (3) Böylece iktisadî devlet teşekkülleri özel ke-sime geçirilememiştir. Ama, partizan uygulama ve yemlik için saha olmuş, milyonlar halkın sı-rından kişilere kaydırılmıştır.

SÜMERBANK VE ÖTESİ :

Sümerbank 1937 yılında 2262 sayılı Ka-nunla kurulmuştur. Sonradan yürürlüğe giren 3460 sayılı «murakabe» kanunu met-nin/edir ki, ilk kez, iktisadî devlet teşekkülleri de/imi kullanılmıştır. Bakanın faaliyet sahası şöyle belirlenmişti : «...fabrikalar işletmek ve... tesisleri memleket için iktisaden verimli olan sanayii işlerine sermayesinin müsaadesi nisbe-tinde iştirak ve yardım etmek, memlekete ve kendi fabrika' rına lüzumlu olan usla ve işçile-ri yetiştirmek üzere mektepler açmak ve sanayii mühendis ve mütehassıslarını yetiştirmek... sa-nayii müesseselerine kredi temin etmek ve ael-umum bankacılık işlerini yapmak....»

Sümerbank bu amaç içinde tesisler meyda-ne getirmiş ve tekstil işkolunda gerçekten de-ğerler yetiştirmiş, memlekete teknisyen kazan-dırmıştır. Ama; Sümerbank hazırlamış, palazla-nan özel teşebbüs kapmıştır. 1960 Devrimi son-rası hazırlanan 440 sayılı Kanunla iktisadî dev-let teşekküllerinin yeniden düzenlenmesi öngö-rülmüş, bu sonuç bugüne değin son 5 yıllık plâ-nın da ifade ettiği şekilde sağlanamamıştır. Sağ-lanamayacaktır da, çünkü bu kuruluşlar halaka dönmüş şekilde çarklarını döndürmemektedirler. Bu arada 440 sayılı Kanunun getirdiği yeniliğin nasıl yozlaştırıldığına da kısaca değinelim : 440 sayılı kanun iktisadî Devlet teşekküllerinde iş-çilerin yönetime katılmasını öngörmüştü. Uygula-mayı ise bir yönetmeliğe bırakmıştı. Ancak çıkarılan Yönetmelikle yönetime katılma kuşa döndürülmüştür.

Son halivle Sümerbank işletme olarak bir anlamda işlemez şekle girmiştir. Fabrikaları tek-nolojik gelişimden uzak, imalatı piyasa istekle-rinin gerisinde ve elverişsizdir, kaynakları ise telef edilmektedir. (1961 yılı T.B.M.M. Alt Ko-misyon raporunda belirtildiği üzere «Hereke, Bünyan, Defterdar gibi yünlü dokuma fabrikala-rında makina parkları ile tesislerin büyük kısmı yıpranmış ve verimleri düşmüş olduğundan ma-liyetler yükselmekte ve piyasa isteklerine uy-gun kalitede kumaş üretimi zorlaşmaktadır» Bu-na rağmen Sümerbank dış kaynaklardan sağladığı fonları, tamamı kendine ait müesseseleri ih-mal etmek pahasına iştiraklere aktarmaktadır. Bu durum T.B.M.M. Alt Komisyon raporunda şu sözlerle belirtilmiştir. «886 milyon lirayı bulan özkaynakların 845 milyon lirası (yüzde doksan beşi) iştiraklere yapılan ödemeleri teşkil etmekte-dir» Özkaynakların hemen tamamına yakın kısmı topluluk dışındaki yatırımlara (ortaklıkla-ra) kaydırılmış olması, bankanın kendi tesisle-rinin verimliliğini arttırıcı yenileme ve genişlet-me yatırımlarına girişmesini önlemiştir») (4)

Anılan iştirakler içinde Koç tesisleri de bu-lunmaktadır. Böylece Sümerbank'ın elindeki fi-nansman kaynakları özel teşebbüsün palazlan-masının sağlanması için büyük miktarda kulla-nılmaktadır. Hal böyle iken, Sendika'nın istedi-ği anlamda astronomik ücret zammı elbette 38 milyon kâr edebilmiş bir kuruluştan verilemez-di.

SENDİKANIN YAPISI :

— eksif Sendikası, 1963 yılı öncesi birçok mahalli sendikadan meydana gelmiş bir işçi federasyonu idi. 1963 yılında işkolu-nu kapsıyarak «millî» nitelikte sendikaya dö-nüştü. Genel Merkez Kurulu'na ise siyasî eği-limleri farklı karma bir topluluk geldi. Bu sun'i bir araya geliş yürüyemezdi, nitekim 1965 yılın-daki bir kongre «tasfiye» niteliğini aldı ve eski D.P.'li yeni A.P.'li kişiler sendikanın yönetimini

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

KARŞITLARIN MÜCADELESİ - ÇELİŞKİ

En az iki güç arasında bir mücadele olma-dıkça bir çelişki söz konusu değildir. O hal-de çelişki zorunlu olarak birbirine karşı olan iki karşıt içerir. Ve çelişki bu iki karşıtın bir-liğidir.

Karşıtlar birbirleriyle savaşırlar, ama bir-birlerinden ayrılamazlar. Örneğin, kendi ba-şına bir burjuvazi yoktur. Proletarya sömü-rülen sınıf olarak ortadan kalktığı zaman bur-juvazi de sömürücü sınıf olarak kaybolacak-tır. Ölümsüz hayat, hayatsız ölüm yoktur. Mutluluk olmadan mutsuzluk, mutsuzluk ol-madan mutluluk olmaz, emperyalist boyun-duruğu olmadan sömürge, sömürgeler olma-dan da emperyalist boyunduruğu olmaz. Kar-şıtlar birbirinden ayrılmaz. Karşıtlar yanyana sıralanmış biçimde değillerdir. Birbirleri üze-rine aynı ölçüde etki gösterirler. Yani biri za-yıflarken öteki kuvvetlenir. Birinin gerileme-si ötekinin ilerlemesi demektir. Ve belli bir anda karşıtların biri diğerine dönüşür. Örne-ğin basit su örneğinde gaz halinde olumsuz yön olan moleküllerin bitişme gücü katı hal-de olumlu yön olur. Örneğin feodal toplum-dan kapitalist topluma geçişte hakim sınıf

Diyalektiğin kanunları

(V)

olan feodaller, hükmedilen sınıf haline ge-çer. Hakim olmayan sınıf, kapitalistler, ha-kim sınıf haline gelir. Ama bu mekanik bir yer değiştirme değildir. Bu önemli noktayı u-nutmamak gerekir. Karşıtların karşılıklı dö-nüşümünden yeni bir nitelik durumu meyda-na gelir. Bu değişme ve dönüşme sonunda karşıtlar yıkılır. Yeni çelişkiler meydana ge-lir. Karşıtların birliği (ve karşılıklı dönüşüm-leri) nin ancak karşıtların mücadelesine nis-betle bir anlamı vardır. Esas olan karşıtlar-ın mücadelesidir. Onun için eğer bu dönüş-menin koşulları gerçekleşmemişse karşıtlar-ın karşılıklı dönüşümünü keyfi olarak ger-çekleştirmek istememelidir. Karşıtlar, ancak belirli koşullarda birbirine değişirler. Ve bu değişme mücadele ile ve bu mücadelenin so-mut karakteristikleriyle tayin edilir.

«Karşıtların birliği, şartlı, kısa süreli, ge-cici ve nispidir. Karşılıklı olarak birbirini def-ededen karşıtların mücadelesi ise mutlak-tır, tıpkı gelişme gibi ve hareket gibi mutlak-tır.»

ele aldılar. Teksif Sendikası'nın Genel Yürütme Kurulu silme A.P.'lidir. Ve Sendika'nın politikası ister istemez Hükümet'in paralelinde olmuştur. Böyle bir yapısı bulunan Sendika bir anlamda kendi Hükümeti ile nasıl atışır da uyumsuzluğa düşerdi?

MEHMET TURGUT VE İŞÇİ OYLARI :

Hükümetteki Sanayi Bakanı Mehmet Turgut ile Başbakan'ın çekişmesi bilinmektedir. Bu iki siyasî A.P. içindeki iki hizibin temsilcileridir. Bu çatışma Teksif-Sümerbank uyumsuzluğunda da ortaya çıkmış, Mehmet Turgut katı davranmış, sonunda 275 sayılı Yasa'nın 48. maddesine göre Başbakan görev yapmış hale girmiştir. Defterdar Fabrikası'nda ve diğer yerlerde Mehmet Turgut'u kötüleme yolunda kesif bir propaganda yapılmış, Mehmet Turgut'un resmi bile yakılmıştır. Bu uyumsuzlukla bir yandan Mehmet Turgut'un yıpratılması, diğer yandan yukarıda da belirttiğimiz gibi uyumsuzluğa Başbakanın el koymasıyla işçi oylarının yeniden kazanılması söz konusuydu. Nitekim işçi oyları konusunda Teksif kesiminde yazılan bir yazı da bu kaniyi kuvvetlendirmektedir (5).

38 milyonluk kâr içinde bulunan Sümerbank'tan 200 milyonu bulan ücret zammı istemek normal mantıkla açıklanacak bir şey değildir. O halde başlangıçta beri bir uyumsuzluğun zorla yaratılması söz konusuydu. 5 yıllık plân'ın verdiği rakamlara göre kamu kesiminin ortalama ücreti, özel kesimden bir hayli yüksektir. Kaldı ki Sümerbank'taki ücret seviyeleri gerçekten özel kesimin bir hayli üstündedir. Teksif Sendikası gerek Adana'daki ve gerek İstanbul'daki bundan bir ay önce yaptığı sözleşmelerle bile Sümerbank'ın ücret çizgisine kavuşamamıştır. Sosyal yardımlar ise Sümerbank'ta özel kesimle kıyaslandığında yüksektir. Özel kesimde yeni sözleşmelerle ancak yılda 400 lira tutarında ikramiye alınırken, Sümerbank 6772 sayılı Kanunla yılda iki maaş tutarında ikramiyeyi yıllardan beri ödemektedir. Çocuk zammı ve diğerleri de özel kesim sözleşmelerine yeni girerken Sümerbankta uygulanmaktadır. Sümerbank'ın ücret seviyesine varmak için bile olsa özel kesimde grev kararı aldığı halde (6) uygulamaya geçirmiyen Teksif Sendikası'nın Sümerbank gibi çok yaygın ve işçi sayısı fazla bir kuruluşta grevi uygulaması da gerçekten dikkat çekicidir.

Süphesiz Sümerbank işçisi de kendisine yeterli ücret çizgisinde değildir. Bu düzen içinde olamayacaktır da. Ancak daha iyi bir ücret çizgisine toplu sözleşme düzeni içinde de olsa kavuşabilmesi, hizmet ettiği kuruluşun nasıl yozlaştırıldığını bilmesine ve bu bilinç içinde mücadele etmesine bağlıdır. Yemlik haline getirilmiş, sermayeye yöneltilmiş bir kuruluşun verimsizliğinin cezasını herhalde emekçinin çekmesi düşünülemez. O halde emekçinin gerçek kurtuluş yolunun kendisinin olan kuruluşlarda söz ve güç sahibi olmasıyla sağlanacağı bir gerçektir. Aksi halde bugün verilmiş gibi gösterilen zamlar yine bir süre sonra kendine yükletilecektir. Nitekim kısa süreli de olsa grev uygulaması Sümerbank'a milyonlara malolmuştur. Ve bugün Sümerbank mallarına zam düşünülmektedir... Böylesine yozlaştırılan bir kuruluşun çalışması için de yarın yine ağızlar çalışmaya başlayacaktır. İşte devletçilik! diye. Oysa şu son grev uygulamasının altında yatan gerçekler ise Türkiye'deki devletçiliğin ne olduğunu belgелеmektedir.

Türkiye'de kapital çıkarına hızlı bir yozlaştırma taktiği uygulanmaktadır. Taban bu yozlaştırmanın ortaya koyduğu gerçekleri kavradıkça, sandıktan çıkmaların defterleri de dürülecektir.

- (1) Behice Boran - Türkiye ve sosyalizm sorunları, sayfa: 27, 28
- (2) Doğan Avcıoğlu'ndan naklen - Türkiye'nin Düzeni, Sayfa: 320.
- (3) Doğan Avcıoğlu - a, g, e, - 5. 320
- (4) Doğan Avcıoğlu - a, g, e, - 5. 330.
- (5) Av. Selçuk İkizoglu - AKŞAM Gazetesi.
- (6) Nitekim, Teksif sendikası İstanbul'da 42 işyeri ile uyumsuzluğa düşmüş, grev kararı alınmış uygulamasına geçmemiştir.

SOL YAYINLARI

[] YENİ ÇIKAN KİTAPLARIMIZ :

- TEORİ VE PRATİK, Mao Çe-Tung, (Teori ve Pratik Dosyası ekli, İkinci Baskı), 10 lira.
- FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ, George Politzer, İkinci Baskı 10 lira.
- SAĞ VE SOL SAPMALAR ÜZERİNE, J. V. Stalin, (Trotski ile tartışmalar), 10 lira.

...

[] BU MEVSİM YAYINLADIĞIMIZ DİĞER KİTAPLAR :

- CIA, VIETNAMDA PASİFİKASYON VE DÜNYA İŞÇİ HAREKETLERİ, D. Welsh, 7,5 lira.
- «TÜRKİYE SOSYALİZMİ» VE SOSYALİZM, Muzafer Erdost, 6 lira.
- İNSANIN TÜREYİŞİ, Charles Darwin, 12,5 lira.
- ULUSLARIN KADERLERİNİ TAYİN HAKKI, V. İ. Lenin, 10 lira.
- FELSEFE İNCELEMELERİ, K. Marx, F. Engels, (Marx ve Engels'in felsefe konusunda inceleme, yazı ve mektupları. Felsefenin Başlangıç İlkeleri'nin kaynak kitabı.) 7,5 lira.
- NE YAPMALI?, V. İ. Lenin, 10 lira.
- İLKEK TOPLUM, KÖLECİ TOPLUM, FEODAL TOPLUM, Zubritski, Kerov, Mitropolski, 10 lira.

...

[] BU AY İÇİNDE ÇIKACAK KİTAPLARIMIZ :

- KAPİTALİST TOPLUM, Zubritski, Kerov, Mitropolski, 7,5 lira.
- BİR ADIM İLERİ, İKİ ADIM GERİ, V. İ. Lenin, 10 lira.

...

[] DİĞER YAYINLARIMIZ :

- KAPİTAL, Karl Marx, Birinci Cilt, (Beş Kitap), 10'ar lira.
- FELSEFENİN SEFALETİ, Karl Marx, 10 lira.
- KAPİTALİZM ÖNCESİ EKONOMİ ŞEKİLLERİ, Karl Marx, 8 lira.
- FRANSA'DA SINIF MÜCADELELERİ, Karl Marx, 8 lira.
- ÜCRET, FİYAT VE KÂR, Karl Marx, 4 lira.
- ÜCRETİLİ EMEK VE SERMAYE, Karl Marx, 3 lira.
- YAHUDİ MESELESİ, Karl Marx, 3 lira.
- ANTİ-DÜHRİNG, Friedrich Engels, (Birinci Kitap : Giriş, Felsefe; İkinci Kitap : Ekonomi politik., Sosyalizm), 10'ar lira.
- AİLENİN, ÖZEL MÜLKİYETİN VE DEVLETİN KÖKENİ, Friedrich Engels, 10 lira.
- EMPERYALİZM, V. İ. Lenin, (İkinci baskısı hazırlanıyor), 7,5 lira.
- İKİ TAKTİK, V. İ. Lenin, 7,5 Lira.
- MARKSİZM VE MİLLİ MESELE, J. V. Stalin, 7,5 Lira.
- SOSYALİST EKONOMİNİN MESELELERİ, J. V. Stalin, 7,5 Lira.
- EMPERYALİZMLE MÜCADELE, Mao Çe-tung, 7,5 Lira .
- MAO ÇE-TUNG (Hayatı), Edgar Snow, 7,5 Lira.
- HALK SAVAŞI, HALK ORDUSU, Nguyen Giap, 7,5 Lira.
- EKONOMİ POLİTİK, Nikitin, 10 Lira.
- SOSYALİZMİN ALFABESİ, Huberman, 4 Lira.
- SOSYALİZM VE BİREY, John Lewis, 4 Lira.
- KAPİTALİZM VE DEĞER, Henri Denis, 4 Lira.
- DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BUGÜNKÜ BUHRANI, Arzumanyan, 4 Lira.
- SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIKMAZI, Söder, 4 Lira.
- PETROL EMPERYALİZMİ, Münir Cerid, 4 Lira.
- ATOM BOMBASI ÇOCUKLARI, Arata Osada, 4 Lira.
- VIETNAMDA SAVAŞ VE ZULÜM, B. Russel, 4 Lira.
- BUZLARIN ÇÖZÜLÜŞÜ (Roman) İlya Ehrenburg, 7,5 Lira.

...

- Taşra ve İstanbul Dağıtımı: Tekin Kitabevi, Ankara Caddesi, 51, İstanbul.
- Ankara Dağıtımı: Aydın Kitabevi.
- SOL YAYINLARI: Sanayi Caddesi, Demir İş Hanı, 51, Ankara.

T. S. 131

Ulusal bağımsızlık ve anti-emperyalist mücadele

Sorular

1 • Atatürkçü geleneklere sadık, gerçek-ten bağımsız bir Türkiye'nin dış politikasında «Yurtta sulh, cihanda sulh» şiarına bağlı olarak, bütün devletlerle ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği ile dostça, ama mesafeli ilişkiler politikası izlemesinin tek doğru yol olduğunu kabul eder misiniz?

2 • Bu günkü durumda, ABD'nin Türkiye'deki vesayet niteliğinde imtiyazları devam ettiği sürece, böyle kişilikli bir dış politikanın izlenmesi olanağı var mıdır? Ve bu vesayet durumuna son verilmediği sürece U-2 olayı gibi olup bittilerin tekrarlanması tehlikesi her an mevcutken, dış politikamızı sanki yabancı etkiler dışında tâyin etme durumundaymışız gibi, «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeyeceğiz» şeklinde bir beyan, gerçekçi bir görüşü yansıtır mı?

3 • Sayın İnönü'nün CHP Parti Meclisindeki son konuşmasında belirttiği gibi,

Sovyetler Birliği yetkililerinin ABD ile Türkiye arasındaki vesayet niteliğindeki ilişkileri yok sayarak, Rusya'ya ve Amerika'ya düşmanlık götürme politikasını kabul etmiş olmaları ve Rusların kendi çıkarları bakımından Türkiye'de vesayet durumunu hoşgörü ile karşılamaları, meseleye Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından bakmakla yükümlü olan biz Türklerin de bu durumu hoşgörüyle karşılamasını gerektirir mi?

4 • Birleşik Amerika ile aramızdaki vesayet ilişkilerine son vermek ve bu ülkeyle münasebetlerimizi «karşılıklı eşit şartlar altında ilişkiler» ilkesine uygun hâle getirmek için yapılmakta olan mücadelenin bizi otomatik olarak Rusya'nın kucağına atacağı, ve ilk başarılı bağımsızlık savaşını vermiş bulunan Türkiye'nin kaderinin Amerikan vesayeti ile Rus vesayeti arasında bir tercih olduğu yolundaki iddialara katılır mısınız?

5 • Sayın İnönü'nün son demecindeki «Birleşik Amerika ve Sovyet Rusya birbirleriyle nükleer savaşa tutuşmamayı, bütün taahhütlerin üstünde birer dikkat meselesi

saymışlardır» sözleri, bir uçtan bir uca Amerikan üsleriyle donanmış bulunan bir ülkenin vatandaşı olarak, üstelik, nükleer bir savaşın ilk hedefi haline gelecek bir ülkenin vatandaşı olarak, sizce güvence sayılabilir mi?

6 • Dünya tarihinde en sağlam gibi görünen antlaşmaların bile ihlâl edildiği bir gerçek olduğuna göre, ABD ile SSCB arasındaki şu andaki dengenin bir gün bozulabileceğini ve bir nükleer savaşın kopabileceğini göz önünde tutarak, nükleer savaşın ilk hedefi olmak durumumuza son vermek amacıyla harekete geçmek gerekli midir?

7 • Bu durumda Atatürkçü bir dış politikayı uygulayabilir duruma gelebilmek için, Amerika'nın her türlü imtiyazlarını kaldırmak ve bu devletle aramızdaki millî bağımsızlığımızla bağdaşmayan ilişkilere son vermek amacıyla mücadele etmek, kutsal bir yurtseverlik görevi değil midir?

8 • Sayın İnönü'nün «Bağımsızlık» ve «Anti-emperyalizm» şiarlarına sahip çıkan güçler için «başka maksatlara âlet olma ihtimali» sözlerini kullanmasını nasıl karşılarıyorsunuz?

Muzaffer Erdost

1 • «Yurtta sulh, cihanda sulh» şiarı, Ulusal Kurtuluş Savaşından sonra, tam bağımsız bir Türkiye kurulduktan sonra ortaya atılmış bir şiarıdır. Bugün, aynı şiarın, Amerika Birleşik Devletleri ile olan ilişkilerimizin tartışıldığı bir sırada, anti-emperyalist mücadeleye «dur» demek için kullanılması, adeta, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkan Mustafa Kemal'e «yurtta sulh, cihanda sulh» şiarıyla karşı çıkmaya ve ulusal kurtuluş savaşını, Atatürkçü anlayışa aykırı saymaya benzer. Bugün yarı-bağımsız bir ülke haline getirilmiş olan yurdumuzda, emperyalizmin içimizden sökülüp atılması, Türk ulusunun, sömürünün en âdisinden kurtarılması görevi önümüze dikildiği zaman, bu görevi etkisiz hâle getirmek için, Atatürk'ün «yurtta sulh, cihanda sulh» ilkesi, emperyalizmin çıkarları için, emperyalizmin Türk ulusunu sömürmesi için bir şiar olarak kullanılmış olur ki, buna bir yurtseverin razı olması düşünülemez. Dolayısıyla, «yurtta sulh, cihanda sulh» ilkesine bağlı olarak «Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliğiyle dostça, ama mesafeli ilişkiler politikayı izlemeyi» de, ben, pek kaba, daha doğrusu emperyalist-burjuvazinin şartlandığı d'plomatik bir «örtme» olarak düşünüyorum. Sosyalistler, daima, amaç olarak insanın insan ile dostluğunu kurmak için mücadele ederler. İnsanın insan ile dostluğu, ancak, ulusların uluslar ile dostluğundan geçecektir. Onun için, biz, Amerika Birleşik Devletleri ile değil, emperyalist sistemle çatışma halindeyiz ve emperyalizmin, ülkemizde, başlıca temsilcisi Amerika Birleşik Devletleriyle mücadele halindeyiz. Amerika Birleşik Devletleri ülkemizde niçin bulunuyor? Her şeyden önce ve her şeyden sonra, emperyalist bir ülke olduğu için.

Emperyalist çıkarlarına, yani bir avuç milliyetsiz tekelci burjuvazinin yeryüzündeki sömürsünü gerçekleştirmesine, gerek Türk yurdu, gerek Türk u-

lusu vasıta edilmekte, hem yurdumuz sömürülmekte, hem de yurdumuz, dünyadaki devrimci hareketin engellendiği, geciktirildiği «utanılacak» bir tarihî duruma düşürülmektedir.

Bugün Vietnam'da, Vietnam halkının kanları dökülüyorsa, bugün Latin Amerika'da halk en gaddarca şekilde eziliyorsa, bugün Ortadoğuda Arap halkı, bir avuç emperyalist baskısı altındaysa, vs. emperyalizm, yeryüzünde hâlâ güçlü olduğu içindir ve emperyalizmin yeryüzünde bu kadar güçlü olmasında Türkiye önemli derecede sorumludur. Demek ki, Türkiye, emperyalizmin sömürü alanı, emperyalizmin kendi bölgesinde bir karakolu olmakla, sadece, kendi halkını sömürtüp-sömürmemek sorusuyla değil, aynı şekilde, dünya halklarının devrimci, yani sömürge ve yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerin kurtuluş mücadelelerini geciktirip geciktirmemek sorusuyla da karşı karşıyadır. Mesele, bu açıdan ele alınmak gerekir. O zaman, şöyle düşüneceğiz: bugün, emperyalist bir çağda yaşıyoruz. Aynı zamanda, bugün, bazı ülkelerde sosyalizmin kurulduğu ve kuruluş halinde olduğu bir çağda da yaşıyoruz. Gerici bir düzen olan ve çürüme halinde bulunan emperyalist sistem ile sosyalist sistem arasında, Türkiye hem «bağımsız» olmak isteyecek, ve hem de kendisini «bağımlı» hale getirmiş olan emperyalizmle «dostça» ilişkiler kuracak. Amerika Birleşik Devletleriyle, Türkiye arasındaki ilişkiler, iki devlet arasındaki ilişki değil, emperyalist kapitalizm ile, emperyalist kapitalizmin yarı-bağımlı hale getirdiği bir ülke arasındaki ilişkidir. Bu ilişkileri ortadan kaldırma, yani emperyalist sömürü düzenine son vermek söz konusudur. Biliyoruz ki, emperyalizm, sömürsünü devam ettirmek için, nihai zora, yani silâha başvurmaya göze almıştır ve bugün bunların en kanlısı Vietnam'da devam etmektedir. Amerika Birleşik Devletleriyle hem «dostça» hem «mesafeli» ilişkiler kurmak ve hem de «gerçekten bağımsız» bir Türkiye yaratmak, pek safça bir özlüm olabilir. «Ger-

çekten bağımsız» Türkiye, emperyalizmin petrol kuyularının, montaj ve ambalaj atelyelerinin, maden işletmelerinin, bankalarının, ağır sanayi hisselerinin, petrol rafinerilerinin, üslerinin ve her şeyinin içimizden sökülüp atıldığı bir Türkiye demektir; ve biz, bu ilişkilere son vermeden, «bağımsız» bir Türkiye sözünü gerçekleştirmiş olamayız ve biz bu ilişkilere «dostça» ve «mesafeli» ilişkiler kurarak son veremeyiz. Biz, elbette, Türk ulusunun insan gücü ve servetleri tahrip edilmeksizin «bağımsız» Türkiye'yi kurmak için mücadele edeceğiz, fakat emperyalizm, buna, nereye kadar razı olacaktır, bunu emperyalizm ve tarih gösterecektir. Aynı ölçüler içinde, Sovyetler Birliği ile «dostça» ve mesafeli ilişkiler gelince: Biliyorsunuz, Sovyetler Birliği sosyalist bir ülkedir, ve sosyalist bir ülkenin, bir başka halkı sömürmesi, sosyalizmle bağdaşmayan bir konudur. Yani, Sovyetler Birliği ile «dostça» ilişkiler kurulabilir, ve Sovyetler Birliği ile kurulacak ilişkilerin temelinde «sömürü» olmamak gerekir. Ama emperyalist bir ülke ile kurulacak herhangi bir iktisadî ilişki demek, kökünde «sömürü» demektir. Bu bakımdan, Sovyetler Birliği, daha sonra bizzat Sovyetler Birliği tarafından imzalanmamış olan «saldırmazlık antlaşması»nı yeniden ve ısrarla Türkiye'den talep etmeli, ve Türkiye ile olan iktisadî işbirliğine önem vermelidir. İktisadî bakımdan birbirlerine yakın olmayan ülkeler, birbirlerine yabancı ülkelerdir.

2 • Amerika Birleşik Devletleri ile ne kadar dost isek, sanki Sovyet Rusya ile de o kadar dostmuşuz gibi, «Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeyeceğiz» sözü de o kadar burjuva-diplomatik bir sözdür; ve sosyalistler için, bu söz, gerçek olmaktan çok uzaktır. Biliyorsunuz, Sovyet Büyükelçisi, bir üniversitemize davet edildi, biliyorsunuz Sovyet Büyükelçisi, Birinci Orduda askerlerimize kendi politikalarını anlattı, biliyorsunuz Rus generalleri cephelerimizi dolaştı-

lar ve askerlerimizin durumunu kışlarında izlediler, biliyorsunuz, yurdumuzda Rus üsleri ve Rus casus uçaklarının havalandığı tesisleri var, biliyorsunuz Türkiye'de Rus bilim adamları üniversite-lerimize, Rus barış gönüllüleri köylerimize kadar girmiştir, biliyorsunuz ikide bir, Rus subayları bay- rağımızı yırtmakta, Akdeniz'deki filoları, askerlerini eğlendirmek için İzmir'i ve İstanbul'u ziyaret etmekte, Rus subaylarından biri onbir erimizi çiğnemekte ve Türkiye'de kurulmuş bulunan bir Rus mahkemesi, kendi subayını, onbir Türk erini yaraladığı için yargılayıp Oslo'da sinirlerini dinlendirmek için ce- zalandırılmaktadır. Biliyorsunuz, yurdun en ücra yer-lerine kadar Rus petrollerinin satış şubeleri vardır ve biliyorsunuz peşimizden çikolatamıza, ilâcımıza kadar her şeye ve her yere Ruslar el atmışlardır. Bunları, bu hiçbir gerçek olmayan şeyleri yazdığımız için, sırf yazdığımız için, millî duyguları yoketmek veya millî bağımsızlığımızı rencide etmek-ten yargılanabilirim de. Ama bunların bin katını A-merikalılar fiilen yaptıkları için, onlarla gerçekten «dostça» olan bu münasebetlerimizi değiştirmek «düşmanlık»tan başka bir şey değildir. Onun için, ne zaman, Amerikan emperyalizminin yurdumuza bir kazık daha çakmasını istiyorsak, hemen belirte- lim: biz Sovyetler Birliği ve Birleşik Devletlere kar-şı düşmanlık politikası takip etmiyoruz. Ta deniz aşırı ülkelerden çıkıp gelecek, adamın karısının bacıklarını seyrederek gibi, limanlarını, hava alanları- nı, üslerini kontrol altına alacak radar tesislerini Karadeniz sahillerine döşeteceksin, adamın evini, en mahrem yerlerini gözetlemek ve fotoğraflarını çekmek için kaldıracağı casus uçaklarına üsler tes- sis ettireceksin, ve arkasından «Sovyetler Birliği»- ne karşı düşmanlık politikası takip etmiyoruz» di- yeceksin. Ve arkasından, casus radar tesislerini ku- rana, casus üsleri yapana, casus uçaklarını uçurana karşı, yani «Amerika Birleşik Devletlerine karşı düşmanlık politikası takip etmiyoruz» diyeceksin. Düşmanlık ettiğine, düşmanlığı sürdürerek dost- luk; ve düşmanın olan sana karşı olan düşmanlı-ğını yaşatarak dostluk!

3 • Millî sınırlar içinde konuşulan bir dünyada yaşıyoruz. Rusya, Türkiye ile ilişkilerini, kendi açısından, sürdürebilmek ve geliştirebilmek için, somut şartlar altında, bazı yollar izler ve biz, bu yolları yanlış buluyorsak, açıkça eleştiririz. Fakat, Sovyetler Birliği'nin bu görüşü, bizim, kendi yur- dumuzda «bağımlı» durumumuzu hoşgörü ile karşı- lamamıza bir gerekçe olabilir mi? Şöyle düşünelim. Gerçekten millî güçlerden kurulu bir iktidar olsa, Sovyetler Birliği, Türkiye'ye bu görüş açısından yaklaşabilir mi? Dünya devrimci güçleri önünde Sovyet Rusya'yı, o zaman çok güç durumda bıraktık. Bugün Sovyet Rusya, Türkiye'ye böyle bir hoşgörü ile yaklaşıyorsa, bunun sebebini, Türkiye- de emperyalizmin siyasî alandaki etkisinde aramak gerekir. Dolayısıyla biz, bağımlı durumda olup ol- madığımızı, millî sınırlar içinde konuşulan bir dün- yada, emperyalizm şartlarında, başka ülkelerden öğ- renecek değiliz.

4 • Bu iddialar, ne yazık ki, tarihte kendisine ör- nek bularak, kuvvetlenmiş iddialardır. Yalnız şunu daima hesaba katmalı ki, Sovyetler Birliği'nin, Türkiye üzerinde talepleri olduğu zaman, emperya- lizm, bugünkü kadar kuvvetlenmiş değildi. Nükleer silâhlar daha pratik hale geldi ve emperyalizm en uç ve en uzak noktaları kontrol altına aldı. Buna karşılık, o yıllarda, dünyada, sosyalist ülke, hemen hemen tek ülkedi; bugün ise sosyalist ülkelerin sayısı artmıştır. Yani emperyalist ülkelerle sosya- list ülkeler arasındaki çelişkiler, şiddetlenmiştir; ve herhangi bir sosyalist ülkenin, herhangi bir em- peryalist ülke ile tarihte örneğini gördüğümüz şe- kilde uzlaşması, sosyalist ülkeler arasında ve dün- ya halkları üzerindeki itibarları mücadelesi içinde yer alan çelişkiler dolayısıyla imkânsızlaşmıştır. Bugün, sosyalist bir ülkenin, bir başka ülkeden top- rak talebi ne kadar imkânsız hale gelmişse, sosya- list bir ülkenin vesayeti de o kadar imkânsızlaşmış- tır.

5 • Nükleer savaşa tutuşmanın en yüksek ve güvenilir taahhüdü, nükleer savaş hazırlıkları- na son vermek ve mevcutları temizlemektir. Bir uçtan bir uca donatılmış Amerikan üsleri, bu ta-

ahhütlerin, fiili bir durumu gerekli kılan hallerde, hiç bir şey ifade etmeyeceğinin maddî delilidir. Sayın İnönü bunu çok iyi bilir sanırım. Fakat sayın İnönü, bunu, bizim düşündüğümüz gibi kabul ettiği anda, yurdumuzun üslerinden arınmasını istemenin de gerekeceğini çok iyi bilir. Buna gücü yeter mi? Buna gücünün yetmeyeceğini tahmin ettiği içindir ki, bu taahhüt hikâyesine sarılmaktadır. Ya taahhüt bozulursa? Büyük politikacının onurunu kurtarması için «yanılmışım» demesi yetmez mi? Kıbrıs mese- lesinde böyle olmadı mı? Ve sayın İnönü «yanılmışım» demekle de kalmadı, «yeni bir dünya kurulur» dedi, yeni bir dünya kurulmadı ama, yeni bir hü- kümet kuruldu. Yeni bir hükümet kuruldu ama, A-merikan üslerine sahip çıkan Sayın İnönü, Nato'ya sahip çıkan sayın İnönü, yani dolaylı olarak (ve bize göre) Amerikan emperyalizmine sahip çıkmış olan Sayın İnönü oldu. Ne kadar sahip çıkarsa çıksın, emperyalizm, İnönü'yü desteklemeyecektir. Sayın İnönü, ne kadar emperyalizmin husumetini üzerine çekmemeye çalışırsa çalışsın, emperyalistler, Sayın İnönü'nün iktidarda olduğu bir hükümeti, yeni bir dünya kurabileceği için değil, emperyalizmin böyle at oynatacağı bir hükümet olmayacağını çok iyi bil- dikleri için desteklemeyeceklerdir.

6 • Harekete geçmek gerektiğine inanıyorum. Bü- tün millî güçleri, millî bir iktidar çevresinde toplayarak. Ve buna, millî olup da, emperyalizmin bir iktisadî sistem olduğunu anlamaya yanaşmayan- ları, yani Sayın İnönü'yü de ikna edip katarak.

7 • Kutsal bir vatanseverlik görevidir.

8 • Sayın İnönü'nün tarih içinde kazandığı çok önemli ve etkin bir gücü vardır. Bu yurdu kur- taranların içinde çok önemli ve büyük yeri vardır. Bizi düşmandan kurtardı ama, bu, Sayın İnönü'ye, bizi düşmana satılmış gösterme hakkını vermek ge- rekmez. Ulusal Kurtuluş Savaşında halifenin idam fermanını boynunda taşıyanların, «moskof uçakları» oldukları söylenen bir ateş çemberinden geçmiş o- lanlardan işitebileceğimiz ne acı sözlerdir bunlar! Biz, açıkça ve dürüstçe, bağımsız bir Türkiye için mücadele ediyoruz. Bir ülkede, bir hükümet, poli- tik yollardan da olsa, yabancılardan tarafından de- ğiştirilebiliyorsa, o ülkenin bağımsız bir ülke oldu- ğu katiyen iddia edilemez. «Başka maksatlara âlet olma» ithamına, burjuva politik inceliğiyle «ihtima- lîni» ekleyip, belgesiz, kanıtsız, dayanaksız ithamda bulunmaktır bu. «Başka maksat?» hangi maksat? «Alet olma?» Kime alet olma? «İhtimal?» Ne iht- mali? Bağımsızlık ve anti-emperyalist sîarların, ne- reden geldiğini görmek için, «başka maksat» ara- maya lüzum yoktur. Maksat, hareketin adında ve içindedir. Sayın İnönü, 1945'te, yani İkinci Dünya Sa- vâşının ertesinde çok partili bir döneme geçti. Me- seleye «maksat» açısından iki türlü bakmak müm- kün: biri, Sayın İnönü'nün, kendi seçişiyle çok par- tili hayata geçtiğidir. Çok partili hayatı zorlayan di- ğer etken ise, San Francisco Konferansı kararlarıyla tespit edilmiş olan emperyalizmin zorlamasıdır. Sayın İnönü, çok partili hayata geçmekle «hangi maksata alet» oldu? Sola zindan, sağa iktidar olan ve sadece adı çok partili ve aslında emperyalizmin siyasî duvarları yıkarak sağcı bir düzen ve burju- va egemenliğini tesis etme hatasını, Atatürk ikti- darını emperyalizme törenle teslim etmenin hata- sını, bugün, Sayın İnönü, telâfi edebilmek için sayı- sız imkânlardan geçmektedir. Bu yurdun en yurtse- ver, en aydın, en çalışkan, en dinamik, en akli baş- ında çocuklarının, gençlerinin, kendisinin dışında örgütlenmesini, «başka maksatlara alet» olarak ni- telemek — belki bizleri zindana sokacaklara yeşil ışık yakar ama, bu, Sayın İnönü'nün tarihine, artık hiç bir şekilde telâfi edemeyeceği, en ağır darbe olur.

Erdoğan Güçbilmez

1 • Bugünkü meselemiz olan bağımsızlık mücadelesinin başarıyla sonuçlanmasın- dan, «Tam bağımsız gerçekten demokratik Tür- kiye»nin kurulmasından sonra izlenecek olan dış politika, elbette bütün devletlerle ve özellikle ABD ve Sovyetler Birliği ile eşit ilişkiler politi-

kası olacaktır. Gene bu politika anti-emperyalist bir politika olacaktır.

2 • Sovyetler Birliği ile Birleşik Ameri- ka'ya karşı düşmanlık politikası takip et- miyeceğiz» şeklindeki beyanı ciddiye almıyorum. İsmet İnönü gibi arkasında emperyalizme karşı verilmiş silâhlı mücadele bulunan, 27 Mayıs'tan sonra Türkiye'de başbakanlık bakanlıklar müste- şarlarının bir toplantısında idare cihazımızın ta- mamen Amerikan Kontrolü altında bulunmasın- dan duyduğu yelsi dile getirmiş olan, Amerika- nın gezginci prokensällerinden general Porter'in marifetiyle kendisi ABD'de iken iktidardan dü- şürülen tecrübeli bir politikacının böyle bir sözü ciddiye söylemesinin imkânı yoktur. Sanırım ki, İsmet İnönü, kendisine yakın olduğu telkin edilen bir CHP iktidarını tehlikeye düşürmemek için, millî kurtuluşçu atılımı bugün kösteklemek pahasına da olsa, iktidara geldikten sonra ABD'ye karşı elinde daha çok koz olacağı düşüncesiyle bu sözleri söylemiştir. Fakat bu yanlış bir he- saptır.

3 • Sovyetler Birliği'nin kendi hesapları bizi ilgilendirmez. Amerika vesayeti atın- daki Türkiye'de iktidarın veya iktidar namzetle- rinin kendisine düşmanlık göstermemek taahhüt lerini Sovyetler Birliği elbette bir ilerleme saya- cak ve memnurlukla karşılayacaktır. Unutmaya- lım ki, belli başlı egemenlik alanlarında son sö- zü söylemek iktidarını yabancı bir devlete kap- tırmış olan Sovyetler Birliği değil, onun Türki- ye'deki Amerikan vesayetine ses çıkarmaması, veya İsmet İnönü tarafından razı edilmesi, bizim de o şekilde davranmamız için bir sebep de- ğildir. Aksine bütün millîci unsurların elele vere- rek birlikte saf tutarak Amerikan emperyaliz- minden Türkiye halkını kurtarma mücadelesine derhal bütün ağırlıklarıyla katılmaları gerekir.

4 • Bir yurdumuzu yabancı boyunduruğun- dan kurtaralım diyoruz. Kim ki, bir büyük devletin kucağından kalkınca ötekini kucağına oturtmak kaçınılmaz diyor, o bağımsızlığı hak et- meyen köle ruhlu biridir. İsmet İnönü'nün deyi- miyle, (Hukuk Fakültesinde verdiği konferans- tan) ABD gibi bir büyük hayvanın yatağından çık- mayı başarısak eğer, Türkiye'yi başka hiç bir büyük hayvan kendi koynuna almak gücünü ken- dinde bulamaz. Bunun aksini düşünenler, ABD' nin vesayetinden kurtulma mücadelesinin bize nelere mal olacağını, ne gibi tecrübeler ve güç- ler kazandıracağını hesap edemeyenlerdir.

5 • Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği birbirleriyle nükleer savaşa tutuşmamayı bütün taahhütlerinin üstünde birer dikkat mese- lesi saymışlardır» sözü aslâ bir güvence de- ğildir. İsmet İnönü, Millî kurtuluş mücadelemizde emperyalizme karşı bir müttefik aradığımızı ve Rusya'yı bulduğumuzu da söylemiştir. İki ifade birleştirilince şu anlam çıkmaktadır: Şimdi ABD ne karşı mücadeleye girersek, Rusya bize des- tek olmaz. Müttefiksiz kurtuluş mücadelesi veri- lemeyeceğine göre, oturalım oturduğumuz yerde. İsmet İnönü'nün düşüncesi böyle ise — yanlış yorumlamış olmayı ummak isteriz — biz bu dü- şüncede değiliz. Millî kurtuluş yolunda yalnız kendi gücümüze güvenerek mücadeleye girmek azmindeyiz.

6 • Bu, bir an bile savsaklanamayacak millî bir gürüddür. İster sosyalist olsun, ister kemalist olsun, bütün millî kurtuluşçu güç- lerin bu yönde derhal ve birlikte mücadeleye at- ılması gereklidir.

7 • Elbette öyledir.

8 • Millî Kurtuluş Mücadelesi saflarını bölücü bir söz.

Afrika'da Kurtuluş Savaşları

(III) - Angola

İlhan Savaşçı

Afrika'nın güney-batı kıyısında, 1.247.000 km. karelik bir ülkedir Angola. Nüfusu 5,5 milyon olup, Avrupalılar, sadece 50.000 kişi kadardır. Başkenti Luanda'dır. Türkiye'nin 1,5 katı büyüklüğündedir bu ülke, 16 ncı yüzyıldan beri, 91000 km2 lik. Portekiz'in sömürgesi...

15. yüzyılın sonu ve 16. yüzyıl, büyük keşifler devri olmuştur. O zamanlar denizcilikte en ileri milletler olan İspanyollar ve Portekizliler sefer üzerine sefer tertipliyorlar bilinmeyen diyarlara. Tâ ilkokul sıralarından beri ezberlediğimiz isimler: Christoph Colomb, Vasco de Gama vs.... Binbir tehlikeye göğüs geren korkusuz kaptanlar... Niçin, hep niçindi bunlar?

«Her halükârda, ticaretten edinilen kârlar, altın ve gümüşün sağladığı kudret, 15. yüzyıl sonundaki büyük deniz seferlerini başlıca saiki oldu.» (1)

«..... 1553 ile 1568 yılları arasında Avrupaya giren para hacmi, 100 milyon franklık altın ve 200 milyon franklık gümüş olarak tahmin edilmektedir. Devrin ticaret şartlarına göre bu muazzam bir altın ve gümüş akımı idi.» (2)

Haydi diyelim ki bunlar, yazarın kişisel görüşleri olabilir. Öyleyse bu kâşiflerden birinin kendi sözlerini alalım da, konuyu bir başama bağlayalım:

«Altın harika bir şeydir! Ona sahip olan arzulanı her şeyi elde eder. Altınla cennete ruhlar bile sokturulabilir» (Colomb'un Jamaika'dan yazdığı mektubu, 1503) (3)

Oysa Afrika'nın bir özelliği daha vardı. Yalnızca kıymetli madenleri yoktu bu kıtanın. Tarlalarda, bahçelerde, evlerde, ömür boyu boğaz tokluğuna çalıştırılacak; beğenmediğin zaman satılacak, kafan kızınca öldürebileceğin «kara evlât» ları vardı. Portekizliler 1488 de Angole kıyılarını keşfetmişlerdi. Başkent Luanda 1574'de kurulmuştur. Ve sonra aşağı yukarı 200 yıl Afrika ile Brezilya arasında esir yollama merkezi görevini görmüştür.

Bundan sonra «Afrika, zenci avı için bir nevi kapalı av sahası» oldu. Av sahası için, Avrupa devletleri arasında çetin bir rekabet ve çatışma dönemi başladı. Bu çatışma sırasında Angola bir ara el değiştirdi; 1640 da Hollandalılar sahip çıktı ülkeye, fakat çok sürmedi 10 yıl sonra eski durum geriye döndü. 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar süren esir ticareti ve onunla ilgili çatışmalarda «Majestelerinin hükümeti» baş roldeydi. «Dünyanın en eski demokrasisi», imparatorluğu üzerinde güneşin batmadığı İngiltere, bütün gücüyle «Kara Kıta» ya çullanmıştı.

«Özellikle Liverpool'lu İngiliz tüccarları bütün ulusları bu alanda aştılar. 1680 ile 1786 yılları arasında Liverpool'lu tüccar gemilerinin 2 milyon esir getirdikleri hesaplanmaktadır. 18. yüz-

yılın sonlarında yıllık esir sayısı 100.000 civarında idi. 19. yüzyılın ilk yarısında ise bu rakam yıllık olarak 85.000 den aşağı düşmedi...» «Bir yılda Amerikaya gelen her 300 esir için 700 ölü verildiği (tabii yine karaderili) söylenir. Bunların 500'ü esir avı sırasında ve sahile getirilirken yürüyüş sırasında ölürlür. 125'i paketlenmiş gibi kondukları gemi koşuşlarında can verirler. 75'i de nihayet Yeni Dünya'ya vardıkdan sonra gözlerini yumarlar.» (4)

Yukardaki rakamlara göre bir küçük hesap yapsak... Esir ticaretine «resmen» son verilmesi İngiltere'de 1833, Fransa'da 1848, Hollandada ise 1863 yılına rastlıyor. Bundan sonra da kanunsuz olarak esir ticaretinin devam ettiğini bilmekle beraber, 1680 ile 1850 arasındaki 170 yıllık devreyi göz önüne alsak, yaklaşık olarak 10 milyon Afrikalının yurtlarından zorla alınarak, yabancı ülkelere, özellikle Amerikaya köle olarak gönderildiğini bulacağız.

Her 300 köleye 700 ölü düştüğünü de göz önüne alırsak bu devre için, siyah Afrikanın yaklaşık olarak 23 milyon evlâdını «insan avında» kaybettiğini göreceğiz. «Uygur» dünya için ne pariak sonuç!

Bir yandan esir ticareti devam ederken, bir yandan da bilinmeyen yerlerin keşfi ve sömürgeleştirilmesi için korkunç yarış hızlanıyordu. Wells bu süreci şöyle anlatıyor:

«1850 den 1900 yılına kadar 50 yıllık bir zaman içinde bütün Afrika haritaya alındı, her taraf istikşafa (yoklamaya) tâbi tutuldu, değerlerine kıymet takdir edildi ve Avrupalılar arasında bölündü. Bu mücadele yerlilerin hayrına hemen hemen hiçbir şey düşünülmedi. Esir ticareti yapan Araplar, oralardan kovulmaktan ziyade itaat altına alındılar. Fakat Belçika Kongosunda zor altında çalıştırılan yerlilere toplatılan kauçuğa karşı duyulan hırs ve tecrübesiz Avrupalı idarecilerin yerli halkla çatışması bu halkın korkunç ve iğrenç zulümlere mâruz kalmasına yol açtı. BU FECİ OLAYLARDA HİÇ BİR AVRUPA DEVLETİNİN ELLERİ TEMİZ KALMAMIŞTIR» (5).

İlk önce meşhur kâşif Dr. Livingstone'u bulmak üzere «New York Herald Tribune» gazetesi tarafından Afrikaya gönderilen, sonra kendisi de keşif seyahatlerine başlayan ünlü gazeteci Stanley, kâşiflikten daha kârlı bir iş bulup da Belçika kralı Leopold'un ajanı olarak, Kongoda kabile şefleri ile toprak anlaşmaları imzalamaya başlayınca ortalık karmakarışık oldu. 1879-80 yıl larında Stanley Belçika Kralına 900 bin milkare toprak sağlayan anlaşmalar yaptı. Kabile şeflerinin birçoğu, attığı imzayla toprağından vazgeçtiğinden habersizdi.

Sömürgeci devletler arasında, özellikle Kongo konusunda, çıkabilecek çatışmaları önlemek üzere 1884 de Berlin'de bir konferans toplandı.

Bu konferans Kongo'nun büyük kısmında «Uluslararası Kongo Birliği» nin haklarını tanıdı. (Gerçekte bu birlik Belçika kralı Leopold'un kurduğu bir paravan örgüttü). Fransanın hak iddia ettiği kısımları onlara verdi. (Bugünkü Brazzeville Kongosu).

Ve Portekiz'in, Angola üzerindeki iddialarını haklı bularak bu ülkeyi Portekiz adına tescil etti. Kimin toprağı, kimin adına, kime veriyorsun diyen çıkmadı. Beyaz adam yine buyurmuştu. Siyah'ın buna uzun süre sesi çıkmadı.

«Beyaz adam bana kahrol! dedi, Sanki başka şey olabilirdim gibi...»

Ve işler bundan sonra, her yerde olduğu gibi devam etti. Başlangıçta yalnız limanlarda güvenliği sağlamak için sahil karakolları kuran Portekizliler, gittikçe içerilere nüfuz etmeğe, ülkenin zenginliklerini sömürmeye başladılar.

Sömürgeciliğin «uğursuz işareti» üretilen zenginlikleri sömürge limanına taşıyacak olan demiryolu, Luanda'dan içerilere doğru yılan gibi uzandı. Ülkenin doğal zenginliklerinin sömürülmesi arttıkça milletlerarası tröstlerin ilgisi de arttı. GELECEK YAZI: Angola'da Kurtuluş Savaşı

- (1) Kapitalist ekonominin tenkidi - Jean Bâhy (S. 47)
- (2) Aynı eser, (s. 49)
- (3) Kapital — Karl Marx (C. 1 - K. 1 - S. 164)
- (4) (Uyanan Afrika) Kara İhtilâl - Ergun Tuncalı (s. 24)
- (5) Kısa Dünya Tarihi — H. G. Wells (s. 266)

Siyahla gösterilen yer Angola'dır

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete — Sahibi : Şerif Tekben — Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen — İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 — Ankara Temsilciliği : Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A — Dizgi Tertip : ÖZ—GÖR Matbaası, Basıldığı Yer : Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel : 27 89 49 — Ankara Dağıtımı : Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi — Ege Bölgesi Dağıtımı : Orhan Özışman, İzmir — Yıllık Abonesi : Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL., — İlan : Santimi 20 TL., Yayın İlanları yüzde elli (% 50) indirimlidir.